Pécs

XIII. DÉLI VÁROSRÉSZEK

Városrészi közösségi interjúk

Készült a TOP-6.9.2-16-PC1-2017-00001 azonosító számú, „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” című projekt keretében

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

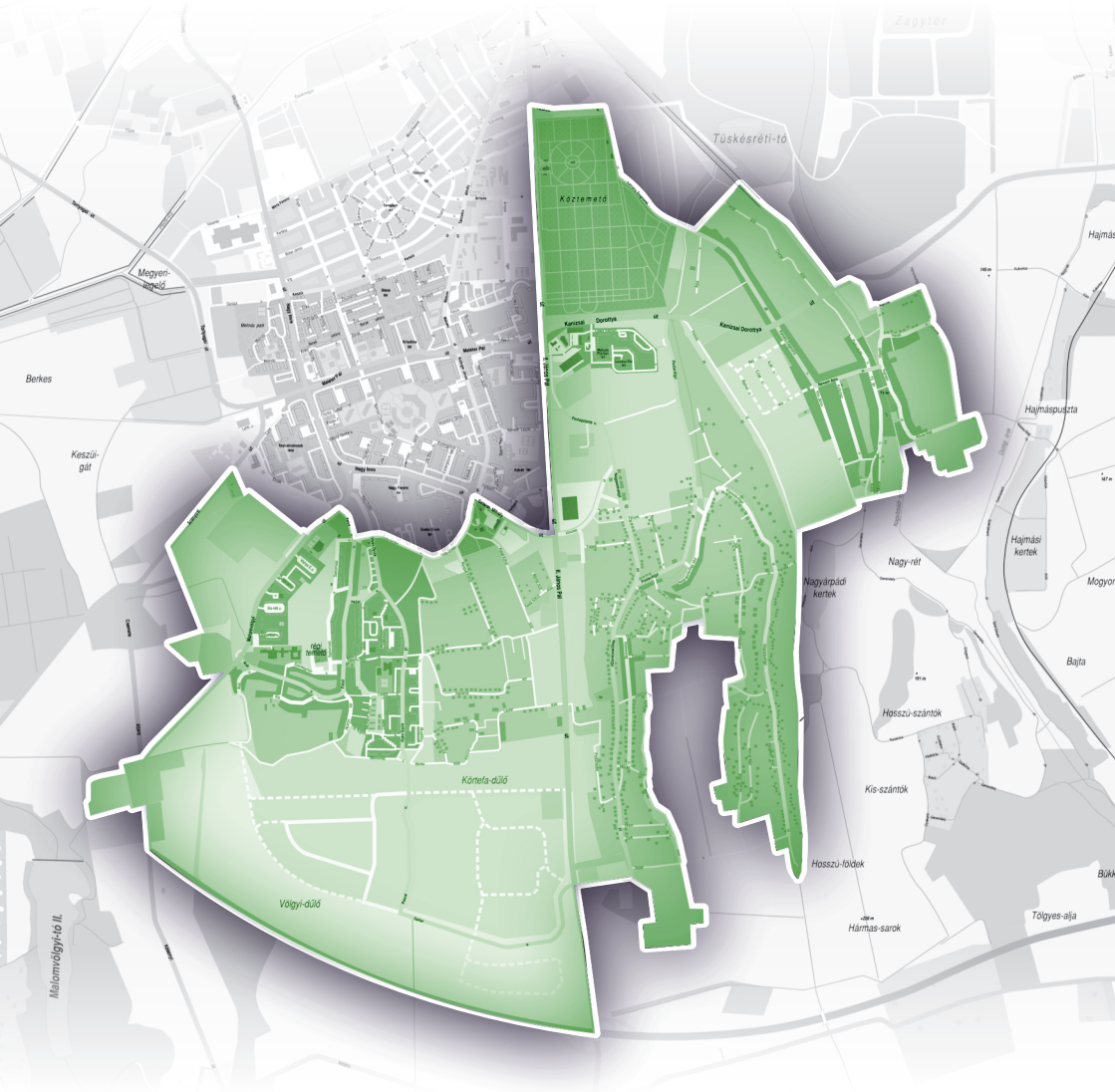
Zagytér
Tüskésréti-tó
Köztemető
Kanizsai Dorottya
Kanizsai Dorottya
Magyeri-tapaló
Berkes
Keszü-gát
Hajmás
Hajmáspuszta
Hajmási kertek
Nagy-rét
Nagyárpádi kertek
Mogyor
Bajta
Hosszú-szántók
Kis-szántók
Hosszú-földek
Bükk
Hármas-sarok
Tölgyes-alja
Körtefa-dűlő
Völgyi-dűlő
Malomvölgyi-tó II.

XIII. DÉLI VÁROSRÉSZEK

Városrészi közösségi interjúk

Impresszum

2. javított kiadás

ISBN 978-615-6035-17-2 (online)
ISBN 978-615-6035-16-5 (nyomtatott)

Felelős kiadó: Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata
dr. Páva Zsolt polgármester

Szerkesztette:
Pécsi Helyi Akciócsoport Egyesület

A kiadvány a TOP-6.9.2-16-PC1-2017-00001
– „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában" projekt keretében készült.

Minden jog fenntartva!
Pécs, 2019.

Tartalom

Köszöntők 4
Bevezető 6
Szakmai interjúk 7
Deli Eszter 7
Fullér Lászlóné 9
Gyimesi Ferencné 13
Horváth Ágota 17
Komlósi Ernőné 22
László Valéria 25
Móré István 28
Dr. Pétermann Mihály 32
Szentiványi László 36
Vörösné Deák Andrea 41
Összefoglaló 46
Kirajzolódott pozitív fókuszpontok a Déli városrészekben 47
Problémák, változásokra irányuló válaszok a Déli városrészekben 47
Személyes szerepvállalás lehetőségei 47
A „Helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” című projekt célterületei 49

Tisztelt Pécsi Polgárok!

Városunk 2018-ban indította útjára „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” című projektet, melynek célja a közösségek kezdeményező és cselekvőképességének fejlesztése, a közösségi szerepvállalás, a helyi lakosság identitásának erősítése és a társadalmi kohézió elősegítése. E program keretében 2019 őszétől három esztendőn át helybeli együttműködéseken alapuló közösségi kezdeményezések, események valósulnak meg.

A másfél éven át tartó előkészítő munkában a kapcsolatépítés került előtérbe, melynek során a közösségi és kulturális élet meghatározó szereplőit, helyi polgárait, véleményformálóit kérdeztük a helyi közérzetről, az egyén és a közösség kapcsolatáról, a városi identitás személyes vonatkozásairól, a közösségi fejlesztési elképzelésekről és a cselekvési kapacitásokról. Pécsett több, mint 400 fő segítette ezt a tervezőfolyamatot. Kulturális és oktatási intézményeink dolgozóinak és a város civil aktivistáinak támogatására számítva igyekeztünk megismerni és feltárni azokat a lehetőségeket, melyek a hétköznapokban is erősíthetik Pécs közösségi értékeinek meghatározását, és a városrészekre irányulóan a szűkebb környezetünk fejlődését is.

A projekt keretében 13 városrész civil életét, annak múltját és jelenét feltáró dokumentum is készült azzal a céllal, hogy rohanó világunkban bemutassa közösségeink tevékenységét és azok színtereit, láttatva a magunk, mint a közösségekben élők számára is azt a színes világot, ami az aszfalt, beton és kő alkotta építmények mellett körülvesz mindannyiunkat. E kötetek mellett az interjúválaszok összesítése során kirajzolódó cselekvési elképzelések sok esetben túlmutatnak a városrészek határain, de ez számunkra természetes. Pécs sokszínűsége és gazdag kulturális hagyatéka, a városrészeink kialakulásának és fejlődésének eltérő időbeliségéből eredően határozza meg az itt élők mindennapjait. Nem tekinthetünk a városunkat alkotó egyes területekre önálló vagy másoktól független egységekként, ugyanakkor fontos, hogy az adott lakókörnyezetben is teret nyerjen az aktív közösségi élet és az ott élők cselekvő szerepvállalása.

E kiadványsorozatban a városrészben készített interjúk közül válogattunk, valamint Pécs városát alkotó 13 városrész közösségi felméréseinek összegzéseit tesszük közkinccsé. Az eredmények a helyi lakosok érték- és problémaköreinek megismeréséhez, a cselekvési javaslatok feltérképezéséhez adtak támpontokat, melyekre a projekt keretében megvalósuló programok is épülnek.

Bízunk benne, hogy e városrészi közösségi események aktív résztvevőjeként mind többeket köszönthetünk, személyesen is hozzájárulva a szűkebb lakossági együttműködések erősödéséhez!

Páva Zsolt, Pécs Megyei Jogú Város polgármestere

Tisztelt Pécsi Polgár! Kedves Olvasó!

Olyan kiadványt vehet kezébe az érdeklődő, amely kivételes figyelemre tarthat igényt. Olyan dokumentum gyűjteményt lapozhat, olvashat, amely személyes interjúkat tartalmaz: pécsi emberek mondják el a városról, szűkebb lakókörnyezetükről véleményüket, tapasztalatukat a közösségi életről, beszélnek hagyományokról, kulturális értékekről. Megtudhatjuk, hogy ma a Pécsett élő, a városért tenni akaró polgárok hogyan tevékenykednek a városrészben, ahol élnek, és miért tartják fontosnak a közösség erősítését; hogyan segítik egymást és a környezetük jobbá tételét.

Ez a szociológiai „pillanatfelvétel" – amely tizenhárom interjúkötetből tevődik össze –, több szempontból érdekes, és nemcsak az érintett személyek és közösségek számára. A város társadalmi röntgenképét vetíti elénk: megmutatja azokat a gazdasági-politikai és társadalmi változásokat, folyamatokat, amelyek az elmúlt évtizedben a város életében végbementek, elkezdődtek. Világosan érzékelteti azokat a képződményeket, szociális erővonalakat, amelyek ma meghatározzák, befolyásolják a város lakóinak életét, és amelynek legjellemzőbb vonása a helyi, kisközösségek megerősödése, a „pécsiség" megélése, város életének formálása.

Miért és kinek fontos ez a kiadvány?

A városfejlesztés tudatos tervezést kíván. Ismerni kell ehhez a jelen állapotokat, gazdasági és humán erőforrásokat, a társadalmi rétegek helyzetét, kívánalmait, és az elérni kívánt célt: milyen legyen Pécs élete az elkövetkezendő évtizedekben? Hogyan őrizhetjük meg évezredes szellemi-kulturális értékeinket a modern, 21. századi körülmények között? Milyen módszerrel, milyen stratégiával valósíthatjuk meg közösségi értékeink „társadalmasítását"?

Ezekre a kérdésekre segít választ találni a kötetben olvasható tíz interjú. Városvezetőként nagyon fontosnak tartom a pécsi polgárok véleményét, szándékait, kezdeményezéseit. Meggyőződésem, hogy nélkülük nem lehet sikeres Pécs, együtt kell a város jövőjét felvázolni, kiérlelni és aztán közösen megvalósítani, felépíteni. Ebben a helyi kisközösségek lehetnek a legfőbb partnereink, a legfőbb segítőink, a legjobb inspirálóink, hiszen a város eleven szervezetének a vérkeringését, szívverését jelentik.

Ezt felismerve, támogattuk „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában" elnevezésű programot, amelynek előkészítő fázisát lezárja, összegzi az interjúkötet.

Köszönet mindenkinek, aki részt vett a munkában. Köszönet illeti azokat a szervezeteket, egyesületeket, helyi kisközösségeket, amelyek eddig is hozzájárultak „pécsiségünk" erősítéséhez, gazdagításához. Hiszek a további együttműködés sikerében, és a jövőben is számítunk hasznos közösségi tevékenységükre.

Őri László, Pécs Megyei Jogú Város alpolgármestere

Bevezető

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata a Pécsi Helyi Akciócsoporttal (HACS) együttműködésben *A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában* című projekt keretében egy közösségi alapú helyi programalkotási folyamat megvalósítását vállalta a lakosok és szervezeteik részére. A három éven át zajló, alulról jövő civil kezdeményezéseknek, kisléptékű, városrészi összefogáson alapuló eseményeknek és nagyobb ívű közösségi folyamatok létrejöttének teret és anyagi támogatást biztosító projekt előkészítésében a mintegy 400 lakossal készült irányított interjú Pécs egészét lefedő 13 városrészben került rögzítésre.

Az elemzési eredmények 13 önálló kötetben jelennek meg, kiegészülve több, a városrészi vagy szervezeti tevékenységeket is megvilágító interjúval is.

A helyi civil közösségek programalkotó munkáját segítve a helyi egyesületek, alapítványok, önszerveződő közösségek aktivistái és a város kulturális-szellemi életét meghatározó döntéshozók, intézményvezetők nyilatkoztak arról, hogy miként látják Pécs, és azon belül a városrészek, vagy az ott működő szervezetek jelenét, és miképpen fogalmazzák meg a szükséges változások lényegi kérdéseit munkájukban vagy a közösség mindennapjaiban.

A város közösségi és kulturális életéről gyűjtött információk a társadalmi egyeztetésen alapuló, 2019-2022 között három éven át zajló kisközösségi kezdeményezésekre építő közösségi programok megalapozását szolgálják. Az interjúkból kirajzolódó városrészi információk, adatok a helyi közösség munkájához adnak szélesebb körű szempontokat. Cél volt az aktuális társadalmi és gazdasági környezet detektálása és a mobilizálható közösségi erőforrások feltárása, továbbá azon problématerületek meghatározása, melyek megoldásában az alulról jövő beavatkozások nyomán a helyi lakosság is közreműködhet.

Ezúton is szeretnénk megköszönni az együttműködését azoknak, akik a közösségi interjúk elkészítésében segítették munkánkat!

Deli Eszter

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata
önkormányzati képviselő

Mit jelent az Ön számára pécsi lakosnak lenni?

Elsőre, ami eszembe jut pécsi lakosként, az a lokálpatriotizmus, a család és a közösség.

Mikor és milyen módon kezdett el bekapcsolódni a városrész közösségi életébe, tekintettel a Déli városrészek célterületre?

Kertváros életébe 2013 vége fele kezdtem el bekapcsolódni, amikor lehetőségem adódott arra, hogy képviselőjelölt lehessek. Ekkor kezdtem el belefolyni a Déli városrészek életébe, kiváltképp Rózsadomb, Málom, illetve Nagyárpád tekintetében. Ezeket a területeket képviselem a Közgyűlésben. Be kell, hogy valljam, hogy előzőleg nem volt kapcsolatom a városrésszel, hiszen én más területen éltem és más területen is dolgoztam, egy másik választókerületnek voltam a kampánystáb tagja.

Összeségében Pécs városát tekintve, milyennek találja a kulturális programokat és a város kulturális életét?

Pécs város egészét tekintve úgy gondolom, hogy a régióban kiemelkedő. Ezt alátámasztja Pécs városának az „Európa Kulturális Fővárosa" cím elnyerése 2010-ben. Régiós szinten is meghatározó Pécs kulturális élete. Közművelődési, muzeális, illetve könyvtári szolgáltatásokat nyújt a város, amelyek a régión belül máshol szerintem nem elérhetőek az emberek számára. A régió szó alatt nemcsak Baranya megyét értem, hanem akár határokon átnyúlva, Horvátország északi részét is. Célkitűzés is, hogy kulturális hidat képezzünk az ott élő magyarsággal és az ott élő emberek, illetve Magyarország között. Városrészi tekintetben már nem találom ilyen rózsásnak a helyzetet. Számos olyan probléma van, ami megakadályozza azt, hogy fejlődjön a helyi kulturális élet. Van egy jó kulturális alapellátás ugyan, de problémák, mint mindenhol, itt is vannak. Ezeknek a megoldásán kell dolgoznunk.

Miként lehetne a Déli városrészek tekintetében megfogalmazni a helyi identitást? Élt esetleg valamilyen hagyomány a városrészben korábban?

Rózsadomb körülbelül 38 évvel ezelőtt épült ki. Akik gyerekként odaköltöztek, most érték el a felnőtt kort, amikor már ténylegesen tenni tudnak a környezetükért. A civil közösségek megerősítése az, ami a városrészben egy járható út lehetne, hiszen egy lakótelepi környékről beszélünk, panellakásokkal tele. Nyilván ott a közösségi élet megszervezése nehézkesebb, mint egy családi házas övezetben. Az emberek kevésbé ismerik a szomszédokat, egy kicsit felületesebbek. Vannak jó kezdeményezé-

sek ebben a városrészben is. A Mosolymanó Egyesület, a környezetvédő egyesületek és kicsit lejjebb a KÉK Egyesület azok, akik a kezükbe vették a kezdeményezést. Az elképzelések és az ötletek jók, ha ezt tovább folytatjuk, akkor ez egy jó út lehet számunkra.

Melyik program volt a legemlékezetesebb az Ön számára, melyikre emlékszik vissza a legszívesebben, akár a városrész akár Pécs városának egészét tekintve?

Kifejezetten átfogó közösségfejlesztő program nem volt, mióta én ebben a városrészben tevékenykedek képviselőként. Apró kezdeményezések vannak azért: gondolok itt a Baba-Mama Klubra, a „Virágos Kertváros"-ra, a Torna Klubra. A „Virágos Kertváros" program egy jó közösségfejlesztési kezdeményezés volt, de az nem pont az én területemen volt, hanem kicsit északabbra, a Krisztina tér környékén valósult meg. Említésre méltó a program megszervezése és kivitelezése is. Mindenféleképpen kellett a közösségi hozzájárulás is, a lakók segítsége. Egyértelműen szükséges volt, hogy a lakók maguknak érezzék a kezdeményezést és segítsék azt.

Napjainkban miben látja a helyi közösségek aktivitásának a titkát vagy esetlegesen a hiányát?

Szerintem nincs titok. Ez nem titok kérdése, valaki vagy elkötelezett, vagy nem. Valaki vagy érzi, hogy ő tenni szeretne a közösségért, vagy nem. Ez csupán elhivatottság kérdése szerintem. Kell egy véleményvezér, aki elég időt, energiát, illetve pénzt szán arra, hogy akár egy egyesület keretein belül megszervezze a helyi közösséget. Alulról szerveződőnek kell lennie mindenképpen. A felülről irányított dolgoknak sosem voltam a híve, hogy valamit „odarakunk" és az működni fog. Tehát alulról kell szervezni és meg kell találni az adott területen belül azokat az embereket, akik magukénak érzik a városrészt és az ügyeit.

Ön személy szerint miben látja a szerepét a közösség életében és a változásokban? Min változtatna és hogyan?

Úgy gondolom, hogy azok a folyamatok, amik most elindultak a civil közösségek tekintetében, az egy jó út lehet, én ezeket erősíteném. Egyesületeken keresztül próbálnám meg a közösségfejlesztést véghez vinni a Pécsi Kulturális Központ aktívabb együttműködésével, ami nemcsak az Apáczai Művelődési Házra és a KÉK Egyesületre korlátozódna, hanem kicsit délebbre is. Nemrégiben is volt egy egészen jó kezdeményezés, faültetés Rózsadombon. Véleményem szerint, ha több ilyen szervezett program lenne, akkor a közösségi élet is jobb lehetne.

Fullér Lászlóné

Nagyárpádi Kulturális Egyesület
alelnök

Mit jelent az Ön számára pécsi lakosnak lenni?

Szeretem a várost nagyon és szeretek is itt élni. Mikor nyugdíjba mentem, akkor tagja lettem a Pécsi Önkéntesek Csapatának. Nagyon szerettem ezeket a közösségformáló munkákat, az Európa Kulturális Fővárosát, az Európa Cantatot és egyebeket.

Mikor és milyen módon kezdett el bekapcsolódni a városrész közösségi életébe? Tekintettel itt Nagyárpádra.

A Nagyárpádi Kulturális Egyesület életébe 2014 tavaszán sikerült bekapcsolódnom, amikor Moór Eszter kollégám javasolta, hogy alapítsuk meg egyesületi formában ezt a közösséget. Tetszett az ötlet kezdetben és 10 ember kellett az induláshoz, ami adott volt. 2014 októbertől kerültünk bejegyzésre. Sok papírmunkát és közbenjárást igényelt az önkormányzatnál, melyet Eszter vállalt magára.

Emlékei szerint milyen mértékű közösségi élet jellemezte a városrészt a múltban? Még azelőtt akár, amikor még ez az egyesület nem létezett.

Személy szerint én nem itt laktam gyerekkoromban. Magát a Kultúrházat a fiatalok építették 1970-ben. Minden időt és energiát felhasználtak az építésre. Szombatokon is építették, így vált ez végül egy közösségi akcion keresztül a „Kultúra Házává". Elbeszélések alapján mindig nagy rendezvények voltak. Ebben az időszakban volt egy ifjúsági zenekara is ennek a városrésznek. Voltak hagyományai is Nagyárpádnak, melyeket sajnálok, hogy ma már kevésbé léteznek. Ezek többnyire helyi szokások voltak, ilyen volt például a szüreti bál is és a húsvéti mulatság. Sajnos ezek nekem már inkább csak elmesélések alapján vannak meg az emlékezetemben, de úgy gondolom, hogy ezek jó programok voltak.

Hagyományként nem is maradt fent semmi, amit a fiatalok esetleg tovább örökíthetnének?

Szóba került a búcsú, mely jelenleg szeptember végén van Szent Mihály napján. Jelenleg a vásáros hangulata van meg az ünnepnek. Sok árus jön ki, akikről úgy gondoljuk, hogy csak pénzköltésnek felelnek meg, így adódott, hogy mi is csináljunk valamit az első olyan búcsúra, amit mi szervezetként megéltünk 2015-ben. Szerettük volna visszahozni a régi hagyományt, melynek keretében a búcsúlegények felvonulnának és „szőlőlopkodásra" is sor kerülne. Ehhez viszont kellenének fiatalok, akiket manapság nehéz megszólítani. Régen ebbe belenőtt az ifjúság. Megtiszteltetésnek számított, ha

felkérték búcsúlegénynek vagy búcsúlánynak. De sajnos fiatalokat nem igazán tudunk összeszedni.

Miben látja a helyi közösségek aktivitásának a titkát vagy esetlegesen a hiányát?

A titok a kapcsolatrendszerben és a közösség földrajzi helyzetében is visszaköszön. Pécsváraddal is van kapcsolatom és jól működő kultúrházzal rendelkezik. Az önkormányzat segíti őket és egy főállású szervezővel jött létre a kis csapat. Evvel azt szeretném kiemelni, hogy egy közösség bárhol lehet sikeres, ha egy aktív és lelkes tagságot tud magának toborozni. Úgy gondolom, hogy nem a létszámtól függ a siker mértéke. Egy-egy kisebb falut is ismerek, ahol több jó ötlet is van a közösségépítésre vonatkozóan. Nyári olimpiát tartanak például és ezzel kovácsolják össze a közösséget. Ezeket a terveket szeretnénk mi is csokorba tenni és megvalósítani a későbbiekben. Nálunk az a legnagyobb baj, hogy amikor az egyesület megalakult, akkor még volt részönkormányzat. Később ez sajnos megszűnt és egy hölgyet bíztak meg avval, hogy karbantartsa a kultúrházat. Amikor ennek vége szakadt, az önkormányzat segített abban, hogy átvállalta a költségeket és a mi rendelkezésünkre bocsátotta az épületet, azonban a dolgoknak nekünk kellett utánamennünk. Ez nagy munkával járt nekünk, mert mi teljesen önkéntesen csináltunk mindent. További probléma, hogy aktív tagjaink közül többen lelkesek és jó ötleteik vannak a kultúrházzal kapcsolatban és programok tekintetében, viszont munkahelyi elfoglaltságiak nem teszik lehetővé, hogy mindig részt tudjanak venni a közösségi tervezésben és megvalósításban. Anyagi hátterünkhöz mérten inkább kisebb költségvetésű programokat tudunk csak tervezni és ezzel nehezen tudjuk megmozgatni a lakosságot.

Az egyesület tagsága a megalakulásához képest miképpen változott?

Alapvetően növekedett, de történtek olyan gátló tényezők is, mint például volt olyan, aki elköltözött vagy tragédia történt a családjában és nem tud részt venni a rendezvényeken. Sokan külföldre utaznak sokat és ezért nem tudnak aktívak lenni, de hogy maradjunk a pozitívumoknál sok lelkes és kitartó tagunk is van az egyesületben.

Mennyiben létezik manapság a nagyárpádi identitás? Él még ilyen jellegű közösségi szellem a városrészben?

A régi lakosok között még él az identitás. Sok szempontból megközelíthető a dolog. Régebben volt egy énekkar is itt Nagyárpádon. Gondoltam rá, hogy szervezek egy szenior táncot, ami elég divatos manapság a nyugdíjasok körében. Ez egy nagyon jól kitalált dolog véleményem szerint. Sok fiatal nyugdíjast ismerek a környezetemben. Minél többen vagyunk, annál jobb tud lenni a csapat. Idővel nagyon jó hangulat kerekedik, mert egymásra vannak utalva a résztvevők. Ha jönne egy jó csapat, akkor ezt tovább lehetne gondolni. Ehhez kapcsolódóan gondoltam, hogy megint kicsit fel kellene eleveníteni az ének csapatot. Voltak olyan nénik, akik nagyon szép régi német dalokat tudtak énekelni. Ezeket kellene újra feleleveníteni a jövőben. A hirdetéseinket sajnos nem igazán látják az

idősebbek, mert kevesen használnak köztük internetet, így nehéz dolgunk van az elérésükben. Véleményem szerint azonban ez lenne a titka a hagyományok átörökítésének, hogyha az időseket minél több olyan programra lehetne elhívni, amiken fiatalok is részt vesznek és tanulhatnának egymástól. Szoktunk fénymásolni meghívókat, de nagyon nagy a terület és nem tudunk minden házhoz eljutni. Amikor a kultúrház épült, akkor volt egy fiatalos és lendületes fiúcsapat. Jelenleg ilyen 67 év körüliek teszik ki a csapat tagságát. Most az első búcsúra meghívtuk őket, igaz, hogy már nincsenek teljes létszámban, de nagyon rendes volt a vezető, mert ugyan gyakorolnia kellett nekik a régi zeneszámokat, de mégis eljöttek és mindenki jól érezte magát.

Beszéltünk az idősebb korosztályról. Ön szerint mivel lehetne a fiatal generációt megszólítani és a közösségi életbe bevonni?

A fiatalságot nehéz megszólítani. Több kísérletet is tettünk ez irányban, de egyelőre még várat magára az áttörés. Beszélgettem egy fiatalemberrel, aki szerint a fiatalság nagy részét a számítógépes világ és az azon belüli kapcsolattartási lehetőségek vagy akár játékok érdeklik manapság. Ezért volt egy erre vonatkozó ötletünk is, hogy egy számítógéppel kapcsolatos rendezvény keretében hívjuk be a fiatalságot. Ez szervezési okok miatt egyelőre elmaradt. Volt egy focicsapat, melyet a középkorosztály alkotott és elég jól szerepeltek, éppen felkerültek volna a „megyébe", de ki kellett volna állítaniuk egy egészen fiatal csapatot is, az utánpótlásnevelés jegyében, erre azonban már nem adatott lehetőség. Ennek tükrében remekül látszik, hogy milyen kevés a fiatal és köztük is még kevesebb az aktív fiatal Nagyárpádon.

Melyik program volt a legemlékezetesebb az Ön számára? Melyikre emlékszik a legszívesebben?

A legelső program, amiről én azt gondoltam, hogy nem is lesz ekkora sikere, az a közös főzőprogram volt. Nem gondoltam volna, hogy ennyi férfi szeret főzni. Szerencsére nagyon sok pozitív visszajelzés érkezett a programmal kapcsolatban. Egy úriember a nap végén személyesen is megköszönte, hogy részt vehetett rajta és a jövőben is örülne az ilyen, és ehhez hasonló programoknak.

A jövőben milyen programokra lehet számítani? Miket szeretnének megvalósítani?

Ez a szenior tánc program lenne, amit már említettem. 16 emberre lenne szükség legalább állandó rendszerességgel. Ez lenne az alapja egy jó közösségnek. Erre azért lenne szükség, mert sokaknak, sokszor közbe jön valami és nem mindig érnek rá részt venni a programon. Ha ez adott lenne, akkor az ének is visszatérhetne a közösségi köztudatba és több kreatív dolgot lehet megvalósítani. Úgy látjuk, hogy a múltban jelzettek alapján a foltvarrásra is, mint programra lenne szüksége a lakosság egyes rétegének.

Ha rendelkezésre állna anyagi forrás és mindennemű lehetőség, akkor min változtatna és hogyan?

A művelődési ház tekintetében mindenképpen jó lenne, ha több anyagi forrás állna a rendelkezésünkre. Amikor átvettük a házat szükség volt a nyílászárók és a fűtőcsövek cseréjére. Nem gondolunk mi itt nagy összegekre, de egy kicsivel több anyagi támogatásra szükség lenne. Akár a programok színvonalasabb megrendezéséhez, akár azért, hogy ne kelljen mindig kiadnunk a művelődési házat. Több esküvőt és egyéb rendezvényeket tartottak már benne viszonylag alacsony díjért. Ezt a díjat viszont nem szeretnénk megemelni, mert akkor félő, hogy nem vennék ki többet a termet.

Van esetleg társszervezettel kapcsolatuk vagy más városrésszel, akár a közeli Postavölggyel?

A postavölgyi lakosok egy részét én személy szerint ismerem, de nincs kapcsolatunk velük olyan mértékben, hogy találkozzon a közösségi élet, akár szervezés tekintetében. Korábban volt kezdeményezés arra vonatkozóan is, hogy a Nevelési Központtal együttműködjünk, de formális megállapodás még nem jött létre.

Nagyárpádon más közösségi formáció, esetleg szakkör vagy egyesület működik?

Nem tudok róla. Nem állunk kapcsolatban más helyi szervezettel, úgy tudjuk, hogy a sportot leszámítva más nem is működik a térségben.

Nagyárpádon milyen egyházi élet zajlik napjainkban?

Napjainkban nem túl aktív az egyházi élet. A közösségformáló erejét bizonyos mértékig sajnos elvesztette, de ugyanakkor azt is meg kell jegyeznem, hogy több ötlet született arra vonatkozóan is, hogy miként lehetne fellendíteni az egyházközösséget. Terv született arra is, hogy a pécsi vonószenekar rendezzen egy előadást a templomban és ezáltal több hívőt lehetne odacsalni. Meglátjuk, hogy ezekből a tervekből a jövőben mi fog megvalósulni.

Mivel tudna Ön személy szerint hozzájárulni a pozitív változásokhoz a közösség életében, illetve miben látja saját szerepét?

Amikor elnök voltam még az egyesületben, akkor az volt a szerepem, hogy a kultúrházat megszépítsem, megszépítsük. Felcsiszoltuk a parkettát és függönyt is vettünk. Sikerült a fiatalokat és az időseket is kezdetben megszólítanom és közös erővel alkottuk meg az alapokat, amelyeken most a művelődési ház „áll”. Továbbra is azt gondolom, hogy a sikeres programokhoz kicsit nagyobb anyagi támogatásra lenne szükségünk és akkor sok olyan ötlet tudna megvalósulni, mely visszaadná Nagyárpád identitásának egészét a fiatalok számára is.

Gyimesi Ferencné

Mozgáskorlátozottak Baranya Megyei Egyesülete /MBE/
önkéntes, Pécsi csoport vezetőségi tag

Köszönjük, hogy elfogadta felkérésünket. Mit jelent számára pécsi lakosnak lenni? Milyen az élet az Ön városrészében?

Nagyon szeretem ezt a szép, hangulatos, nagy történelmi múlttal rendelkező várost. Kertváros déli részén lakom, egy lazább beépítésű lakótelepi rész négyemeletes panelépületében. Áruház, orvosi rendelő, gyógyszertár csak messzebb van, de könnyen elérhetőek, mert szerencsére jó a buszközlekedés. Napközben szinte kiürül a környék, béke és nyugalom van ilyenkor. Az utóbbi években egyre több a kutyatartó a panelekben, és sajnos el kell mondani, hogy több ellenőrzés kellene, mert a kutyaürüléket nem szedik fel. Véleményem szerint a játszóterek karbantartása sem megfelelő, mert sok az elhanyagolt, gazdátlannak tűnő.

Mit tart fontosnak, megőrzendőnek ebben a dél-megyeri városrészben, mi a jó az itteni életben?

Kiemelném a város szellemiségét, a kulturális programok sokszínűségét. Nagyon pozitívnak tartom a Melinda szabadidőközpontot és a Kék Egyesület házát, ami akadálymentes, jól megközelíthető és parkolási lehetősége is van. Nagyon ideális a környezete, ezért nagyon sok egészségmegőrző programunk ott kerül megrendezésre. Emellett meg kell említenem az Apáczai Nevelési és Általános Művelődési Központot, ahol érzékenyítő rendezvényeket, úgynevezett „Esélyórákat" tartottunk gyerekeknek a fogyatékosok világnapja alkalmából a CSEÖH -hel közösen, az ő szervezésükhöz csatlakozva. Itt egyébként rajtunk kívül is lüktető élet van és szívesen ellátogatunk az általuk szervezett egyéb kulturális programokra, mert mindig értékteremtőek számunkra.

Mit tart rossznak a városrészben?

Mint ahogyan korábban utaltam rá, a játszóterek karbantartása javítandó lenne, emellett sok helyen az utak állapota, főként a Nagy Imre, Maléter Pál út vonatkozásában, fejlesztést igényelne. A járdák akadálymentesítését is nagyrészt már megoldották, de azok műszaki állapota sokszor egy kerekesszékben ülőnek nem mindenhol megfelelő. A hulladéktárolók mellett kihelyezett fából készült tárolók, padok nincsenek rendszeresen javítva, felületkezelve, pedig több odafigyeléssel megelőzhető lenne a gyors állapotromlásuk.

Mit változtatna és hogyan? Mit gondol, Ön személy szerint mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?

Többször kikérném a lakosság véleményét az őket érintő kérdésekben.
Személy szerint szakértői munkákban tudok részt vállalni. A HEP átvizsgálására alakult Fogyatékosügyi Csoport munkájában vettem részt. A VÁKOBI üléseken rendszeres meghívottként, annak betartatását figyelem élve a felszólalási, tanácskozási jogommal.

Van tudomása egyéb közösségi szerveződésekről a városrészben?

A Baranya Megyei Egyesület ifjúsági csoportja közösségi találkozókat rendez rendszeresen az ANK 2. sz. iskolájában, valamint meg kell említenem a Mosolymanó Egyesület különböző kertvárosi helyszíneken megtartott, humán programjait is.

Milyen programokra, közösségi rendezvényekre emlékszik szívesen?

Azokra gondolok vissza szívesen, amelyek megmozdítják a lakóközösségeket, bevonzzák az embereket és az összetartozást erősítik. Ilyenek voltak például a Hunyor Foltvarró Kör varrónapjai, vagy nyári színházi esték, ingyenes koncertek, orgonahangversenyek, városnéző túrák, művészeti tanfolyamok és a fogyatékossági naphoz kötődő CSEÖH rendezvények.

A Kék Egyesület nagytermében hetente tartunk gyógytornászok segítségével gyógytornákat. Ez egy egyedi torna tulajdonképpen, mert a gyógytornász egyéni állapotfelmérése után, mindenkire odafigyelve dolgozza ki a személyre szóló tornát. Havonta egészségnapot tartunk, különböző témákban, például természetgyógyászat, dietetika, amelyekben egyetemi végzős hallgatók állnak segítségünkre. A nagyteremben működik egy pécsi jógacsoport is, akik rendszeresen tartanak ismeretterjesztő rendezvényeket, előadásokat, azokat is rendszeresen látogatjuk. Több gyerekrendezvényt is tartanak emellett az intézményben.

Különböző Belvárosi rendezvényekre is szívesen eljárok, de kiemelném ezek közül a Pécsi Bazilika vagy a Civil Közösségek Háza rendezvényeit. Nyugdíjasként eléggé aktívan élem az életem, van időm és ki is használom a lehetőségeket, hogy figyeljem a város életét.

Mi a tapasztalata, hogy kik alkották ezeknek a programoknak a célközönségét, milyen aktivitást tapasztalt részükről?

Egyesületünk nagyobb része nyugdíjas, így főként őket célozzuk meg az általunk szervezett programokkal, de emellett nonprofit szervezetek tagjai, kismamák vagy diákok azok, akik még megfordulnak a rendezvényeken.

Melyik program volt még emlékezetes az Ön számára, ami itt a Déli városrészben zajlott?

Minden évben megrendezésre kerül egy kertvárosi, lakossági rendezvényfórum, amely a Maléter Pál utca egy bizonyos szakaszán zajlik és elég sok civil szervezet vesz részt benne. Főleg gyerekesek és idősek látogatják a programokat, mely mindig tűzijátékkal zárul. Én nem veszek részt benne, igaz, de tudok róla és nagyon jó dolognak tartom.

Megemlíteném még az EKF előtti évben a bevezető programsorozatot, amelynek kapcsán itt remek programok voltak. Három napon keresztül, Pécsett táncolt a fél világ, ez volt számomra eddig a legemlékezetesebb programsorozat.

Az említett rendezvények nyitottak voltak-e mások számára is?

Természetesen. Mivel közhasznú egyesület vagyunk, mindenkit szeretettel várunk. Sőt családi rendezvényeink is vannak. Tehát nagyon sokszor unokával jön a nagyszülő. Sok szeretettel fogadjuk és hívjuk is őket, így elég kiterjedt körben zajlanak a nagyrendezvényeink.

Mit gondol, a közösségi programok mennyire járulnak / járultak hozzá a helyi lakosság ismeretségi körének növekedéséhez?

Véleményem szerint a megrendezésre kerülő események az ismeretségeket kevésbé növelik, inkább a szórakozást, az együttlétet, összetartozást és az elfogadást erősítik.

Valósult-e már meg a városrészben valamilyen közösségi kezdeményezés, tudomása van lakossági környezetszépítő akcióról, játszótérfelújításról, esetleg parkrenoválásról?

Igen volt ilyen, amikor is a Mosolymanó Egyesület jóvoltából a játszóterünk kerítése átfestésre került. Bár ez már 9 éve történt, így a festék lekopott, a játszótér újra elhanyagolt képet mutat.

Miben látja a helyi közösség aktivitásának a titkát vagy éppen az aktivitás hiányát? Látott-e változást az évek alatt?

Úgy látom, hogy a közösségi aktivitás nagy részben emberhez kötődik, valamint az emberek megszólításához. Ha csak közzéteszünk valamit, vagy szórólapozunk, az nem mozdítja meg őket. Nagyon sok mindennel próbálkoztunk az egyesületben a 40 év alatt, de többnyire az vezetett eredményre, ha személyes kapcsolatokon keresztül tettük azt. Szükséges egy jó vezető, aki bevonzza a többi embert, kedvet csinál nekik, aki emellett lelkes, magát nem kímélő, és aki szívvel-lélekkel hajtja a programokat, keresi a kihívásokat és bírja is erővel. Ilyen embernek ismertem meg Vörösné Deák Andreát!

Tapasztalt-e változást a közösségi rendezvények célcsoportjainak tekintetében? Tehát inkább nyugdíjasok jönnek vagy inkább gyermekek?

Célcsoportként a mozgáskorlátozottak idősebb nyugdíjaskorú szeniorcsoportja és a hátrányos helyzetű, segítséget kérő emberek csoportja az a társadalmi réteg, akiknek a tevékenységét, mint kiemelten aktív közösségi tevékenységet látok. Azt tapasztalom, hogy egyre több a nyugdíjaskorú, főleg friss nyugdíjasok. Ők hozzák magukkal az unokákat, szomszédokat és a baráti körüket is bevonzzák olykor. A Malomvölgyi Szociális Otthonban van egy kerekesszékes csoport, akik nagyon jól aktivizálják magukat. Mindenhol lehet már látni őket. Buszon közlekedve, különböző programokon is lehet találkozni velük. A rendezvényeken is egyre inkább befogadó a közösség az irányukban, és ezt ők is érzik. Mi is hívjuk őket, van egy ifjúsági csoportunk, ahol kimondottan velük foglalkozunk, és támogatjuk különböző, akár távolabbi rendezvényekre való eljutásukat egy speciális, kerekesszékeseket is szállító kisbusszal. Az ifjúsági csoport mentora, szervezője Blumné Leipold Tündi, aki nagyon sokat segít nekik mindenben, összefogja őket és kitalálja a programokat.

Van-e egyéb, a témakörhöz kapcsolódó észrevétele?

Sajnos sok minden az anyagi források függvénye, de jó lenne, ha Pécs városa többet tudna városrészi vagy akár a város egészét érintő - civil igényekben megfogalmazódó - kisközösségi programokra is áldozni. A napi problémák csökkenésével is több kedvünk lenne „örömködni”, közösségi programokra járni. Én a helyi együttműködések kialakításában és fenntartásában látom a város nagy lehetőségét.

Horváth Ágota

Kézművesek Baranyai Egyesülete
elnök

Mit jelent az Ön számára pécsi lakosnak lenni?

Karcagon születtem, az Alföldön. 13 éves koromban költöztünk szüleimmel Pécsre. Elég régóta már, hogy itt lakunk. Az elején nagyon nehéz volt nekem megszoknom. Az emberek teljesen mások, mint az Alföldön. Mostanra már ugyanakkor pécsinek érzem magam, ennyi idő elteltével. Mondhatjuk úgy is, hogy megszerettem.

Mikor és milyen módon kezdett el bekapcsolódni a városrész közösségi életébe? Tekintettel itt főként Postavölgyre.

Fazekas vagyok és Mezőtúron végeztem tanulmányaimat. 1981-ben jöttem ide Postavölgybe. Lehetőséget kaptam, hogy a szüleim présházában kialakítsak egy fazekasműhelyt. Elég hamar belefogtam a közösség szervezésébe. Ennek kapcsán nagyon sok embert ismertem meg. Pont 20 évvel ezelőtt 1998-ban megalakítottuk a Kézművesek Baranyai Egyesületét, ami először Zengővárkonyban tartotta a székhelyét öt éven keresztül. Ezt követően az én kertembe költöztünk. Kijelenthető tehát, hogy 15 éve nagyon aktívan szolgálom a közösséget helyi szinten. Önerőből szerkesztek egy helyi újságot, mint egy itt élő lakos. Ezt a kis lapot úgy hívják, hogy „Postavölgyi Hírharang". Eredetileg Weiling Péter alapította és ő kezdte el a családjával terjeszteni ezt, majd emberi okok miatt abbahagyta. Kissé hálátlannak bizonyult a feladat, sok bántást kapott a lakosságtól. Amikor elvégeztem az újságíró iskolát, kedvet kaptam e lap felélesztésére, így megkértem, hogy hadd használjam ugyanazt az újságnevet, hisz ezt már ismerte a lakosság. Magát az újságot 550 példányban juttatjuk el minden postaládába. Az itt lakó gyerekek segítségével tudjuk kivinni az újságot. Őket nevezzük mi „kis postásoknak". Felosztják egymás között, hogy ki melyik utcában megy szórni a postaládákba az újságot. Természetesen az idősebbek mennek az inkább forgalmas utakon. Így időnként szerencsére alkalmat tudunk teremteni, hogy a lakosságot ilyen módon megszólítsuk.

Emlékei szerint milyen mértékű közösségi élet jellemezte a városrészt a múltban, amikor Ön ideköltözött vagy esetleg még azelőtt?

Emlékeim szerint semmilyen. Azért nem volt semmi ilyesmi, mert ennek a városrésznek nem volt igazi múltja. Nem volt olyan jellegű múltja, mint Pécs-Nagyárpádnak vagy Pécs-Hirdnek, amik önálló kis falvak voltak régebben. Az, hogy Pécshez lettek csatolva, csak egy formai dolog volt, ám a lakosságnak volt múltja, közössége, szokásai, hagyományai. Itt viszont nem volt, mert főként szőlő és gyümölcsös terület volt. Ez már nem így van, mert nagyon sok lakóház épült, így a kiskerttulajdono-

sokat felváltották az állandó lakosok A régiek csak kertészkedni jártak ide, így a közösségi életre fel sem merült az igényük, ám az előbb említett változás okán mára már más a helyzet.

Ha ki kellene emelni Postavölgy helyi közösségi identitásának lényegét, akkor miként lehetne ezt meghatározni?

Akik itt laknak, ők nagyon büszkék erre. Nagyon szeretnek itt lakni. Van már többgenerációs postavölgyi lakos is. Vannak olyanok, akiknek már a nagyapja is itt volt telektulajdonos. Kiskorában esetleg kijárt szőlőművelést folytatni a nagyapjával és esetlegesen ma már épített egy családi házat a birtokra. Tehát összességében létezik ilyen értelemben postavölgyi identitás.

Mennyiben különbözik a postavölgyi identitás a nagyárpádiétól? Lát-e ebben valami különbséget?

Óriási különbséget látok. Néhány éve volt egy olyan kezdeményezése a városnak, amit „Miénk a város”-nak neveztek, melyben én koordináltam a Málom, Nagyárpád, Árpádváros és Postavölgy területet. Akkor ezekben a környező városrészekben nagyon sok időt töltöttem. Próbáltam az emberekkel beszélgetést kezdeményezni és bevonni őket a programba. Nagyon szomorú tapasztalataim voltak olyan téren, hogy nem, vagy alig találtam közösségeket. Nagyárpádon sajnos az „őslakosság” nagyon minimális számát lehet már csak megtalálni. Korábban Nagyárpádon a Felvidékről idetelepítettek és sváb családok éltek jómódban, de mára már elenyésző ezen családok száma.

Napjainkban miben látja a helyi közösségek aktivitásának a titkát vagy esetlegesen a hiányát?

Nagyon nagy küzdelmet folytatunk annak érdekében, hogy minél inkább meg tudjuk szólítani a helyi lakosságot. Eleinte, amikor az én kertemben voltunk jó pár évig, akkor ahhoz ragaszkodtunk, hogy mindenféleképpen csak a kézművességgel és néphagyományokkal kapcsolatos programokat csináljunk. Ennek oka, hogy miután az egyesület székhelye ez a terület volt, egyesületem tagjai javarészt kézművesek. Itt tartottunk gyereknapot, illetve néprajzi előadásokat. Önmagában az volt az érdekünk és a célunk, hogy a kézművességet megkedveltessük. A Baranya megyében élő 19 népcsoport hagyományait szerettük volna ápolni, megőrizni, népszerűsíteni. Nyolc évvel ezelőtt kaptuk meg a régi iskola épületét, ami jelenleg Cuháré Közösségi és Alkotóház néven működik. Az intézményt az egyesületünk működteti. Itt már sokkal inkább tágabb értelemben próbáltunk kulturális programokat szervezni. Például rendszeresen van a lakosságnak meghirdetett bor, pálinka és sütemény verseny. „Kemencés Álom” nevet kapta a több napos rendezvényünk. Ilyenkor koncertekkel, táncházzal, kézművesvásárral is színesítjük a programot, ám a fő cél, hogy a megye népcsoportjainak ételeit sütjük-főzzük és kóstoljuk a hozzánk érkezőkkel. Egyik legfontosabb célkitűzésünk ezen „örökségünk” átmentése, továbbadása. Néprajzi előadások is szoktak lenni, nyáron pedig táborok. Ez alatt a nyolc év alatt is nagyon nagy mértékben változott a közösségi aktivitás mértéke. Nagyon nehéz megmoz-

gatni bárkit is a városrészben.

Korosztályok tekintetében, kiket nehezebb, illetve kiket könnyebb megszólítani egy-egy ilyen programra az Önök szervezésében?

A gyerekeket még meg tudjuk szólítani. Nyilván ennek egyik oka az, hogy a szülők is hatással vannak rájuk. Azok a gyerekek, akik itt nőttek fel a Cuhárában részt véve szakköreinken, táborainkon, egyetemista korukban is idejárnak, mert nagyon szeretik a hangulatát és azt is, hogy egy közösségé kovácsolódtunk. Elkezdtünk betlehemezni is. Azokhoz a családokhoz visszük el a kis faragott betlehemünket, akik szeretettel hívnak minket az Advent alatt. Ezzel is próbáltunk egyfajta hagyományt teremteni, mert korábban ilyesmi sem volt. Évek óta tartanak már ezek a kísérletek a hagyományteremtésre. Összeségében nem tudom meghatározni, hogy melyik korosztály „mozdul" szívesen és melyik nem. Azt tapasztalom sajnos, hogy szinte egyik sem mozdul igazán. Nagyon sokat ront a média is a helyzeten, mint például a sorozatok a televízióban. Az internetezés ugyancsak egy káros szokás a közösségekre nézve. Azt hiszik, hogy általa van kapcsolat köztük, de az igazán fontos személyes kapcsolat hiányzik. Itt a házban is van internet elérési lehetőség, de nem engedem használni, annak érdekében, hogy itt hímezzünk, babát varrjunk és személyes kapcsolat alakuljon ki köztünk, inkább beszélgessünk. Nagyon el voltam keseredve ezen a tüneten. Tagja vagyunk a Népművészeti Egyesületeknek, így az országban működő többi egyesületi társammal, vezető társakkal is szoktam erről beszélgetni, hogy náluk „Szabolcsban" hogy van, hogyha nálunk Baranyában így van. Sajnos ez a fajta passzivitás egy általános tünetnek látszik. Egyfelől a mi számunkra ez egy megnyugtató dolog, hogy nem mi csinálunk valamit rosszul, másfelől nagyon is szomorú, hogy ugyan elektronikus úton közelebb kerültek egymáshoz az emberek, ám fizikálisan nagyon is eltávolodtak.

Meséljen nekünk kicsit a Közösségi Házról. Mikor alakult? Milyen gyakran szoktak összejárni? Hogy néz ki ez pontosan a mindennapokban?

2010-ben kaptuk meg ezt az épületet használatra. Rendkívüli módon rossz állapotban volt. Annak előtte négy éve lakatlan volt teljesen. Régebben a fogyatékkal élő gyerekeknek volt iskolaként fenntartva. Kertészkedtek, varroda volt, sok év lelkes és gondos használata után sajnos ők már nem tudták fenntartani. Még régebben pedig egy osztatlan alsótagozat működött itt, első évfolyamtól negyedik osztályig jártak ide a gyerekek tanulni. Postavölgyben még most is élnek sokan, akik idejártak alsótagozatba. Nyolc éve nyakunkba vettük ezt a szerepet, hogy kulturális programokat szervezzünk. Sajnos egyre kevésbé számíthatunk anyagi támogatásra, így nagy teher az épület fenntartása. Egyesületünk szellemisége okán, programjaink a lakosság számára minden alkalommal ingyenesek. Kezdetektől fogva, azaz Zengővárkony óta ez az egyesületünk, ha úgy tetszik, „mottója". Minden gyermek ingyen kap tőlünk mikulás csomagot és minden szakkörre ingyen lehet jönni. Kiemelten fontos, hogy ne legyen akadály az anyagi jóllét hiánya. Nehogy esetleg valaki emiatt ne tudjon részt venni egy-egy programon mert éppen nincs pénze erre a családnak. Tudjuk, hogy ez egy unikumnak

számít és sokan furcsán tekintenek ránk, de azt gondolom, hogy az a lényege egy közösségi térnek, ha be akarunk vonni valakit, sőt, ha fiatalról van szó, akkor erre szükség van. A fiataloknak kell egy hely, ami nem egy „vad diszkó", ahol szerintem ismerkedni sem lehet rendesen. Azt figyeltem meg, hogy akik például nálunk voltak nyári napköziben, itt voltak gyerekek régebben, máig összetartanak és egy közösségként gondolkoznak, segítik egymást. Voltak olyan esetek is, amikor pár házzal odébb élő gyerekről nem is tudott a másik gyerek, mert nem volt olyan tér, ahol összetalálkozhattak volna. Sok esetben reggelente és délutánonként csak ingáztak busszal vagy kocsival iskolába menet és jövet, így sosem találkoztak.

Melyik program volt a legemlékezetesebb az Ön számára, melyikre emlékszik vissza a legszívesebben?

Több is van ilyen, de házon belül kettő az, ami a legjelentősebb véleményem szerint. Az egyik ilyen az teljesen közösségi eseménynek számít, a már említett „Kemencés Álmok". Már első nyár óta mindig megszervezzük ezt a programot. Sütni-főzni szoktunk ezen a rendezvényen minden évben júliusban. Az udvarunkba építettünk már egy kemencét is rögtön első évben. Elég sokan részt szoktak venni ezen a rendezvényen. Van még egy program, ami nekem és az egyesületnek is nagyon kedves emlék. Miután tagja vagyok az Országos Fazekas Bizottságnak, kigondoltam egy olyan pályázatot, ami 35 évnél fiatalabb fazekasoknak szól, akik végeztek már tanulmányaikkal. Kiválasztunk a jelentkezők közül minden évben egy fazekast, aki elmehet tanulni az ország különböző részein élő fazekasokhoz. Ők szintén nem kapnak ezért semmilyen anyagi juttatást. Első körben 5 hétre szólt ez a programunk, de most az ország legjelesebb fazekas mesterei önzetlen és segítőkész csatlakozásának köszönhetően, idén már 19 héten át vándorolhat a kiválasztott fazekasunk. Ez volt a 7. év amióta ez a dolog működik. Az előző vándor beszámolója és a díjkiosztás is nálunk itt a házban zajlik minden évben, erre is nagyon büszkék vagyunk. Bárki részt vehet ezen az ünnepen, melyre úgy igyekszem mindenkit bevonni, hogy helyi közreműködőket kérek fel. Idén például egy postavölgyi színész, Németh János mondott verset az ünnepségen. Lintinger Péter - aki szintén postavölgyi - főzte a gulyást. Ez a „mágneshatás" az emberek felé nagyon nehezen működik, de igyekszünk minél több embert a jövőben is bevonni, mert azt gondolom, hogy nem csak a szakma számára fontos és érdekes ez a rendezvény.

Ha rendelkezésre állna mindennemű anyagi és egyéb lehetőség, akkor min változtatna és hogyan? Illetve Ön személy szerint miben látja a szerepét a közösség életében és a változásokban?

Nyaranta rendeznék kézműves táborokat, olyan módon, hogy napköziben mindenféle hagyományt és kézműves ismeretet tanítanánk a gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt. Sokkal színesebbé tenném a programokat, oly módon is, hogy nemcsak saját körünkből hívnék előadókat, de más közösségekből is. Bátrabban tudnánk gondolkozni több néprajzzal kapcsolatos előadáson is. Ennek kapcsán

elmondhatom, hogy sok olyan személyt ismerek, akik magas szinten ismerik a néprajz tudományát. Ez a fő csapásirányunk, de emellett sok más dologgal is foglalkozunk, például könyvtárat is sikerült létrehoznunk. Sok mindenben segítünk a gyerekeknek is, például, ha egy bizonyos kutatómunkát végeznek, segítünk neki a folyamatban, illetve egyéb kisebb logisztikai dolgokban is igyekszünk segíteni. A Cuháré Közösségi és Alkotóház indulásakor voltak abból konfliktusok, hogy sokan szerettek volna bulikat szervezni az épületben. Nehezen értették meg, hogy valójában mit szolgál ez a hely. Biztos vagyok benne, hogyha több anyagi forrás állna rendelkezésünkre, akkor sokkal jobban be lehetne vonni a lakosságot és kikérni a véleményüket egy-egy adott programmal kapcsolatban.

Komlósi Ernőné

nyugalmazott pedagógus, postavölgyi lakos

Mióta él Dél-Megyer városrészben? Milyen volt itt az élet korábban?

1942. augusztus 26-án költöztünk Postavölgybe. Aznap temették Horthy Istvánt, és emlékszem, hogy amikor a vasútállomásra értünk a szüleimmel és a testvéreimmel, éppen a temetésről beszéltek. Szüleim szegény emberek voltak, édesapámnak nem volt földje, és különféle családi problémák miatt arra kényszerültünk, hogy valami kereseti lehetőség reményében elköltözzünk. Így kerültünk Kákicsról, ami az Ormánságban van és ahol már csak a nagyanyám és rokonaim laktak, Pécsre. Édesapám talált Nagypostavölgyben egy házat, amelyet a tulajdonosok részletre is eladtak, örültünk, mert nem tudtuk volna másképp kifizetni. Én 7 éves voltam, bátyám 12, a húgom pedig 5. Nagypostavölgy akkor a városnak egy nagyon szegény és elmaradott része volt, úgyhogy gyalog indultunk el az állomásról az alsó úton. Emlékszem, gesztenyefák sorakoztak ott és az út alatt a húgom mindig kérdezte édesapámat, hogy ez a mi kis postavölgyünk? De hát nagyon sokára értünk oda. Akkor még nem volt villany sem. Bátyámat beiratták a Nagy Lajos Gimnáziumba, akinek gyalog kellet bejárnia minden nap. Én a régi kertvárosi iskolába jártam, ahova a környék többi gyerekével csapatostul, de gyalog jártunk be innen Postavölgyből. Akármilyen idő volt, ha zuhogott, akkor is mentünk, pedig nem is volt akkoriban még esőkabátunk. De hát menni kellett, még két óvodás is jött velünk minden nap. Akkoriban csak a férfiak jártak dolgozni, a nők esetleg kapálást vállaltak részidőben. Amikor itt igazi tél volt, a felső út rövidebb volt, ezért mindenki arra ment. Ott sokszor térdig ért a hó a mélyebb völgyben, de mivel a felnőttek korábban mentek, így szépen törték előttünk az utat, mi meg próbáltunk beleugrálni a lábnyomokba. Negyedik osztályos koromig jártam ebbe az iskolába, majd a Református Lánynevelő Intézetbe kerültem. Két évet töltöttem el ott, de jött a fordulat éve, amikor is az egyházi iskolákat, intézményeket államosították. Vissza kellett jönnöm így Kertvárosba és a 7., 8. évet ott jártam ki.

Az élet itt nagyon falusias volt, mivel mindenki állatot tartott. Ahogy említettem, az asszonyok nyáron kapálni jártak, és egyszerűen éltünk. Délután mindig nagy játék volt, a korábban nevezett Püspökréten sok időt töltöttünk. Javasoltam korábban, hogy ennek a szép résznek vissza kellene adni a nevét, de nem történt semmi ebben az ügyben.

Elmondhatom, hogy nagyon mozgalmas volt itt az élet és sohasem unatkoztunk. Nyáron természetesen a gyerekeknek is segíteni kellett a munkákban. Mi például a testvéreimmel kalászt szedtünk, miután learatták a búzát vagy az árpát. Így tudtuk a szüleinket segíteni. Mindenütt volt szőlő, ott a gazolásban segítettünk, valamint a házimunkákba is bevontak minket a szüleink. Betegek nemigen voltunk és nagyon vidámak voltunk. A nyári szünetben a nagyszüleinknél is eltöltöttünk pár hetet. Postavölgy Pécs legjobb levegőjű helye, a szél és légáramlások miatt.

Aztán jött a felszabadulás, és akkor többen hozzánk költöztek, mert féltek az orosz katonáktól. Szerencsére nem történt semmi rossz, mindenki biztonságban volt.

Tud valamilyen önszerveződésről Postavölgyben?

Már az oroszok bejövetelekor elindult egy szervezkedés. Ez abból az okból jött létre, mert akkor nagyon sok házba bementek a katonák és mindenfélét követeltek. Ekkor határozták el a postavölgyiek, hogy járőrözni fognak. Minden este elindult a járőrözés három szárnyon, két-két őrrel. Egészen hajnalig szolgálatot teljesítettek. Ha valahova betörtek, akkor rögtön híre ment, mivel három szárnyon jártak egyszerre, és akkor nagy zajt csapott mindenki. Régen még utcanevek sem voltak, mindenki ismerte egymást. Manapság ez már sajnos nem így van, a szomszédok között alig van kapcsolat.

Annak idején gyakran összejártak az emberek?

Igen. Jellemző volt az, hogy a barátok és a szomszédok is összejártak, családjaikkal együtt meglátogatták egymást. Az emberek sokat segítették egymást, tanácsot adtak a másiknak, vagy éppen figyelmeztették a veszélyre. Mindenki jó barátságban volt egymással.

Meg kell említenem az egyik szomszédunkat, Krancz Pált, akit egy nagyon becsületes és tisztességes emberként ismertem meg, és aki kiállt a szomszédjaiért még a nehéz időkben is. 1948-tól Pécs város polgármestere lett.

Az 1950-es évek elején járunk és az akkori Pintér kúriából létrejött a későbbi Kultúrház, ahol különféle mulatságokat rendeztek.

Hogyan ismerkedtek meg a férjével?

Ahogy a családom ideköltözött, elkezdtünk templomba járni. Nagyon sokszor csak hárman mentünk a testvéreimmel. A református egyházban az 1910-es években volt egy úgynevezett „ébredési hullám”, amikor nemcsak vallásosságot, hanem élő hitet is jelentett. A második világháború idején volt a „második ébredési hullám”. Én ebbe a hullámba kerültem bele, ahol különféle igehirdetésekből megtudtam, hogyan lehet Krisztussal személyes kapcsolatot tartani. A háború után az emberek sokszor érzékenyebbek a lelki dolgok iránt. Én magam 13 éves voltam, amikor az élő hitre jutottam. A hitem máig erős. Volt Postavölgyben egy ifjúsági csoport Nyári Pál vezetésével. A lelkész a 400 fős református gyülekezetet vezette. A férjem idekerült később segédlelkésznek, s átvette itt a munkát. Innen az ismeretség. 1955-ben házasságot kötöttünk. A férjemet gyülekezeti lelkésznek nevezték ki Kölkedre, így 1956-ban elköltöztünk a településre. 18 évig laktunk ott.

Három gyerek mellett végeztem el a tanárképző főiskolát magyar-orosz szakon, majd a kölkedi is-

kolába kerültem orosz tanárnak. Második otthonomnak tekintem még a mai napig is a települést. Nagyon szerettem ott tanítani, de 1974-ben visszakerültünk Pécsre. A férjem 18 évig volt itt lelkész, aztán nyugdíjba ment. Közben felépítettük a mai házunkat. Bevezették a villanyt, elindult a busz-közlekedés, ami akkor nagyon jó dolog volt, bár csak két óránként volt elérhető. A tanítói időszakra szívesen emlékszem vissza, sok emlékem van.

Részt vett valamilyen közösségi tevékenységben?

Létrehoztunk egy Női bibliaórát, amelynek keretében egy hímző szakkör is létrejött. Az elkészült hímzéseket külföldön értékesítették, majd a befolyt összegből leprabetegeket támogattunk gyógyszerrel, néha lepedőt, vagy pénzt is eljuttattunk a részükre.

Mi az, amiben szívesen látna változást Postavölgy közösségi élete tekintetében?

12-13 éve keletkeztek a mai utcanevek, mert akkor már annyira kiépült Nagypostavölgy, hogy nem lehetett eligazodni. A nagy beépülés hátránya azonban, hogy nemigazán ismerik egymást az itt élők. Eltűnőben van a régi, falusias jellege.

László Valéria

Pécsi Illyés Gyula Általános Iskola
igazgató

Mit jelent az Ön számára pécsi lakosnak lenni?

Barcson születtem, 14 éves koromban kerültem ide a pécsi Nagy Lajos Gimnáziumba. 41 éve élek itt, és nagyon szeretem Pécs városát. Egy élhető városnak tartom, ahol színes kulturális programok vannak. A földrajzi és gazdasági helyzete viszont nem a legkedvezőbb.

Gyakran vesz részt közösségi programokon városszerte?

Színházba és múzeumba járok leggyakrabban és legszívesebben.

Tudjuk, hogy itt a Déli városrészben az Önök iskolája az egyetlen olyan intézmény, ahonnan kiindulhatnak közösségi programok. Hogyan nyitnak a Rózsadomb lakossága felé?

Nyitottság és kezdeményezés van bennünk, de ennek ellenére nehéz megtalálni a kapcsolatot az itt élő lakossággal, hiszen nekünk a szülőkkel és a diáksággal van szoros kapcsolatunk, viszont a lakosságnak azon része, amelynek nincs az iskolához kötődése, nagyon nehezen megszólítható.

Milyen nyitási kísérletek voltak a programok tekintetében a lakosság felé?

Karácsonyváró és húsvétváró kézműves programokra hívjuk rendszeresen az itt élőket. Illetve volt egy időszak, amikor kinyitottuk az iskolai sportpályát a lakosság felé. Sajnos sok rongálás történt, így ezt a lehetőséget már nem tudjuk biztosítani.

Szerveztünk tematikus délutánokat, előadásokat, szabó-varró foglalkozást, pszichológiai és drogprevenciós előadásokat, de ide is csak az iskolánkból jöttek az érdeklődők.

A „Miénk itt a színpad” nevű rendezvény április 11-hez, a költészet napjához kapcsolódik. Ekkor az iskola gyerekei mutatkoznak be előadással, ami szintén egy nyitott rendezvény.

Karácsonykor egy esti hangversenyt szoktunk tartani. Ekkor az Agócsy László Zeneiskola növendékei is itt vannak nálunk.

A Kossuth Lajos Művészeti Iskola modern táncosai is fel szoktak lépni iskolánkban, például a szülők-nevelők báljára is őket hívjuk meg.

Illetve más városrészekkel is folyamatosan tartjuk a kapcsolatot annak érdekében, hogy közösen valósítsunk meg programokat, és minél nyitottabb rendezvényeknek tudjunk helyet adni, azzal a céllal, hogy bevonjuk a helyi lakosságot.

Hagyományteremtő műsorunk kapcsán egyik évben kiállítást is szerveztünk az 50-es évekről. Ekkor felhívást tettünk közzé a környékbeli kertvárosi lakosság körében. Tőlük érkeztek be az otthon fellelt, a korszakhoz kötődő használati tárgyak, amikkel az olvasótermet korhűen rendeztük be.

Mi volt a legemlékezetesebb program, ami itt zajlott Önöknél?

Sok ilyen program volt, és mivel a jó időben majdnem minden esemény az iskola előtti dombon zajlik, ezért nagyon könnyen tudnak a helyiek bekapcsolódni.

Emlékezetes volt számomra a „Peace Run", a békefutás, aminek a menetét egyik évben mi fogadtuk. Készültünk a futók beérkezésére egy műsorral is, és kaptunk a Sri Chinmoy Alapítványtól festménymásolatokat is ajándékba, melyek itt láthatók azóta is az iskolában. Idén pedig szintén megkerestek minket az Alapítványtól, eljöttek hozzánk zenélni, bemutattak indiai zenéket, hangszereket a gyerekeknek.

Flashmobot is szerveztünk a korábbi években. A PTE Táncoló Egyetemének is volt itt az iskolánkban előadása, és velük együttműködve valósítottunk meg egy kültéri akciót a gyerekek bevonásával.

Tavaly a március 15-i műsor kapcsán az iskola diákjai, dolgozói különböző színű ruhákban egymás mellé álltak az udvaron, így a gyerekek és felnőttek „halmaza" a „kis" Magyarországot és az elcsatolt területeket rajzolta meg. Erről készültek felvételek, és ezeket fel is tettük a Youtube-ra.

Vannak olyan ismert személyek, akik itt tanultak, és később meghívták őket ide az iskolába?

Weisz Fanni itt tanult. Érzékenyítő előadást tartott a gyerekeknek arról, hogy milyen fogyatékkal élni a mindennapokban.

A kollégái említették, hogy vannak az iskola udvarán ún. ÖKO pavilonok. Ezekről mit lehet tudni?

2 éve egy városi pályázaton a „Lépj" program keretében nyertük ezeket a pavilonokat. Mivel ÖKO Iskola is lettünk, így ezeket a pavilonokat használjuk a kint zajló órák, foglalkozások helyeként. Ezeket a pavilonokat közösen festettük le a szülőkkel és a gyerekekkel.

Az iskolánkat egyébként felújították 2011-ben, és ezután egy nagy közösségi összefogás keretében

tettük rendbe az udvart, festettük le a kerítéseket. Ebben segítségünkre volt az akkor még a területen működő Polgárőr Egyesület is, akikkel mindig nagyon jó volt az együttműködésünk.

Mi az, amin itt a Déli városrészben változtatna?

Nincs közösségi tér. Mi is lehetnénk ez akár, ha mások ideszerveznének programokat. Az viszont probléma, hogy az iskola tereiért bérleti díjat kell szedjünk, még a saját dolgozóinktól is, ha ők adott esetben bármiféle közös programot szeretnének az iskolában szervezni.

Környezetépítés, szépítés volt itt a környéken?

Mivel ÖKO iskola vagyunk, számunkra ez a terület nagyon fontos. Részt veszünk a „Te szedd!" akcióban, ami idén lesz március 21-én. Szemetet szedünk, szelektíven gyűjtjük a hulladékot, és papírgyűjtést is szervezünk.

Milyen más intézménnyel van kapcsolatuk a környéken?

Az városrészben működő óvodával és a helyi idősek klubjával. Más intézmény vagy szervezet sajnos nincs itt a közvetlen környezetünkben.

Móré István

Velünk Vagytok Egyesület
elnök

Köszönjük, hogy elfogadta a felkérésünket. Első kérdésünk az lenne, hogy mikor és milyen módon kezdett el bekapcsolódni a Déli városrész közösségi életébe?

Tősgyökeres pécsi lakos vagyok, már a nagyszüleim is itt születtek. Amikor megismerkedtem a feleségemmel, akkor ő egy másik közösségnél, egyesületnél dolgozott. Az ottani egyesületnél láttam meg először azokat a lehetőségeket, folyamatokat, ami által létrejöhet egy közösségi szerveződés. Nekünk más volt az érdeklődésünk, így szerettünk volna ettől eltérő dologgal foglalkozni. A célunk az volt, hogy megtaláljuk a tehetséges gyerekeket. Mivel a város mindig is híres volt arról, hogy jó zenészeket, művészeteket adjon, és a zenével való tevékenységeknek megvolt a kultúrája, így adott volt, hogy ebbe az irányba induljunk el. Feleségemnek nagyobb a gyakorlata a lebonyolításban, így ő ezzel, én pedig ötleteimmel járulok hozzá a megvalósításhoz.

Emlékei szerint milyen közösségi élet jellemezte a várost a múltban?

A város már jó 30 éve átalakult. Akkor ez egy bányászváros volt, teljesen más közösséggel. Gyerekkoromat úgy töltöttem, hogy az ipari és bányászélet volt a meghatározó, és ez tartotta össze igazából a várost. Egy gyökeres változás történt azóta, és most ott tartunk, hogy megerősödtek például az egyetemi közösségek.

Országos viszonylatban mit jelent Ön számára itt élni? Mi jó, illetve mi rossz az itteni életben?

A várost én, mint helyi lakos nem is tudom megítélni igazából. Persze jó itt élni, mert az ember akárhová is megy nincs olyan szeglete a városnak, ahol még nem jártam volna ezerszer. Itt a Mecsek nekünk, és minden megvan egy olyan élethez, ami kellemessé tudja tenni a városi életet. Ebben a városrészben nagy zöld területek vannak, és a város igyekszik ezeket rendben tartani. Valami viszont nekem mindig hiányzott ebből a városrészből, lehet, hogy a hegy hiánya volt. Hogy negatívumot is említsek, kicsit jó lenne, ha rendelkeznének az emberek valamilyen perspektívával, ami megmutatná miért is érdemes itt Pécsett maradni. Ezt látom a legnagyobb problémának és megoldandó feladatnak, amiben sok tenni való van még.

Mit lehet tudni az egyesület működéséről bővebben?

A Velünk Vagytok Egyesület 2017-ben alakult. Volt egy ifjúsági programunk Alsószentmártonban, melyet hátrányos helyzetű gyerekeknek szerveztünk. A program során kirándulásokon, kézműves

foglalkozásokon, filmvetítéseken vehetnek részt a gyerekek, fiatalok. A program végén Mini Ki Mit Tudot szerveztünk részükre. Mivel ez a falu 100%-ban roma nemzetiségű, ezért olyan filmeket, alkotásokat mutattunk meg nekik, melyeket szintén roma származású művészek alkottak. Abból a célból tettük ezt, hogy lássák, érdemes foglalkozni a saját kultúrájukkal. Jelenleg az ALDI Magyarország Élelmiszer Bt. adományával környezetvédelmi programot valósítunk meg, szintén a baranyai Alsószentmártonban,-mellyel a környezettudatosságra szeretnénk felhívni a figyelmet.

A közösségi oldalakon egyébként elérhetőek vagyunk, ha valaki érdeklődik a működésünkről. Nagyon sokan használják már ezt a felületet, hogy kapcsolatba lépjenek velünk, vagy hogy tájékozódjanak programjainkról.

Rózsadomb tekintetében mi jellemzi az ott élők közösségi aktivitását?

Részben falu, részben város ez a városrész, így a jellege adott. Az emberekre jellemző, hogy köszönőviszonyban vannak egymással. A városrész közepén van egy nagyobb bevásárlóközpont, és jellemzően minden szombaton az egy találkozási pontja az embereknek. 15 éve nyílott meg a városrészi óvoda fent a dombon, amely egyébként civil kezdeményezésre jött létre. Aktívnak mondható a helyi közösség, de jellemzően több kisebb csoport működik. Volt már próbálkozásunk többször arra, hogy összehozzuk ezeket a csoportokat. A Baptista Szeretetszolgálat Szeretetotthona egy nagy intézményben van. Sok mozgássérült él az intézményben, így nem minden esetben tudnak elmenni a belvárosi programokra. Részükre ideális lenne, ha ki tudnánk szervezni hozzájuk a programokat.

Milyen programokra emlékszik vissza a múltból, illetve megvalósult már valamilyen nagyobb program az Önök szervezésében Rózsadomb tekintetében?

20 éve volt itt a területen egy majális jellegű rendezvény, de azóta nemigazán történt semmi. Az egyházközösség szervez ugyan programokat, időnként közös főzéseket, de ezeket igazából a közösségüknek szervezik. Mi eddig itt még nem tevékenykedtünk aktívan, de most azon dolgozunk, hogy létrejöhessenek helyi vonatkozású események az itt lakóknak és az itt lakókkal is.

Kapcsolatban vannak esetleg más civil szervezetekkel itt a területen?

Megkerestünk korábban egyesületeket és vállalkozókat is, hogy létrejöhessen valami közös megmozdulás. Pozitív volt a hozzáállásuk, így reméljük, hogy együtt igazán tartalmas programot tudunk majd összeállítani.

Milyen korosztály alkotja az egyesületet? Mennyire könnyű vagy nehéz megszólítani az itt élőket, vagy beintegrálni őket az egyesület működésébe?

A korosztály összetétele elég vegyes, az 50-es korosztály mellett jelen van a 20-as is. A beintegrálódás kérdése sokszor előkerült már a működésünkben. El kell mondanom, hogy az emberek nagyon félnek belépni egy egyesületbe. Sokszor konkrét indokot nem tudnak mondani, de ezt tapasztaljuk a legtöbb esetben.

Az egyesület működésében mi az, ami segítséget adhatna?

Jó lenne, ha találnánk olyan embereket, akiken keresztül könnyebben tudnánk találni például fellépőket az egyes programokra. Valamint jó lenne egy olyan fórum, ahol a különböző egyesületek találkozni tudnának és tapasztalatokat cserélhetnének. Továbbá jó lenne, ha a várostól további támogatásokat kapnánk a működésünkhöz, mivel a támogatók többsége csak programtámogatásra írja ki pályázataikat, így a működésünkhöz szükséges alapkiadásokat (pl. könyvelés, adminisztrációs költségek) saját zsebből kell megoldanunk.

Említette az interjú elején az egyház tevékenységét. Milyen egyéb általuk szervezett programokról van tudomása?

Mivel a plébános nem állandó jelleggel tartózkodik ott, hanem általában csak vasárnap, így egy elég komoly egyházközösség alakult ki. Azonban a szokásos egyházi ünnepeket kivéve nemigen látok más megmozdulást. Ez adódhat abból is, hogy a terület nagyon sokrétű.

Mi volt a legemlékezetesebb program az Ön számára, amin részt vett, vagy amit esetleg megvalósítana a Rózsadombon is?

A régi Pécsi napokat mindenképpen visszahoznám, mert azoknak nagyon jó hangulata volt mindig. Sok helyi szervezet és közösség részvételével valósult meg. Emlékszem arra, amikor az orvosi egyetemről kint voltak a hallgatók és megmutatták a gyereknek, hogyan kell például maszkot felvenni.

Rózsadomb egy új városrész, de kialakult-e esetleg valamilyen helyi identitás? Másrészről lát-e rá esélyt, hogy kialakuljanak helyi hagyományok itt a városrészben?

Rózsadomb egy új rész, de mögötte a málomi rész egy falusi közösség, az ott élő idősebb korosztályt nehéz megszólítani. Sokan kézműveskednek, így például egy rendezvény keretein belül lehetőséget adhatnánk nekik a bemutatkozásra.

Ön személy szerint mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?

Terveinkben szerepel három nagy rendezvény lebonyolítása, melyet megpróbálunk úgy létrehozni, hogy az itt lakók számára maradandó élményt adjon.

Az első a helyi iskolában kerülne megrendezésre, mely egy több programot tartalmazó esemény lenne gyerekek, szülők, tanárok részére. Működik a területen egy kutyás egyesület, velük együtt szeretnénk megvalósítani a második programot. Az itt megvalósítandó ötleteink között szerepel kutyásbemutató is például. Erre a programra a szomszédos városrészből is várjuk az érdeklődőket. Harmadik rendezvényünk a helyi templom közelében kerülne megrendezésre. A programjaink között a fentieken kívül megrendezésre kerül gyermekek részére kézműveskedés, kreatív sarok, zenés gyermek és felnőtt műsor, légvár, vetélkedők, környezetvédelmi és egészséges életmódra nevelő program is.

Dr. Pétermann Mihály

Rózsadombi Polgárőr Egyesület
ügyvezető

Köszönjük, hogy elfogadta felkérésünket. Mit jelent az Ön számára pécsi lakosnak lenni?

A nagyszüleimtől kezdve mindenki pécsi volt a családban, a feleségem vidéki. Úgy gondolom, hogy azért jött Pécsre, amiért én is nagyon szeretek itt lakni. Valahogy ez a mediterrán hangulata a városnak, azt gondolom, hogy megfogható mind az éghajlatban, mind pedig a mindennapi életben. Nagyon szeretem a belvárosi részt. Nagyon jó a látképe a városnak, bármilyen irányból közelítjük meg. Szeretek itt élni és nem tudom máshol elképzelni az életemet az országban. Nyilván, ha odaveti az embert az élet, akkor majd elgondolkodik rajta, de szerencsére ez még nem merült fel. A mediterrán hangulatot tudnám megragadni, amiért én nagyon szeretek itt lakni. A belvárosnak a tömörsége és az, hogy gyalogosan az egész bejárható szerintem egy unikuma az országnak. Az a hangulat, amit nyaranta, esténként lehet bent a városban tapasztalni, azt gondolom, hogy máshol nem tetten érhető az országban.

Mikor és milyen módon kezdett el bekapcsolódni a városrész közösségi életébe?

Amikor Rózsadombra költöztem 2009-ben, akkor tapasztaltam azt, hogy lenne mit tenni a közbiztonság terén. Elsősorban a közterületi hangoskodás, rongálás, rendzavarás, szoktam mondani hepciáskodás megelőzésére. Két évvel később 2011-ben alapítottuk meg a Polgárőr Egyesületet, melynek azóta is én vagyok a vezetője. A tagok is egyrészt a Rózsadombról jöttek, kisebb részben pedig Kertváros más részeiről. Szigorúan véve csak a Rózsadomb közbiztonságán dolgozunk, próbáljuk kicsit jobban rendbe tenni.

Miben látja a helyi közösségek aktivitásának titkát vagy esetlegesen a hiányát, itt akár gondolva a polgárőr létükre?

A titkát én abban látom a helyi közösségeknek, hogy kell egy olyan ember, legyen az bármilyen a civil közösségen belül, aki hajtja. Azt gondolom, hogy a mai világban az nem általános, hogy az emberek összeülnek és akkor közös kohézióval valamit létrehoznak. Mindig kell valaki, aki katalizálja ezt az egészet és kicsit hajtja, tüzeli a többieket. Egy kicsit magára vállalja a szervező szerepet, kicsit többet áldoz ezért az egészért, mint a többiek. A többiek pedig az ő „farvizén” -mondjuk így- tudnak létrehozni valami értéket a közösségnek. Azt gondolom, hogy ez a titka nem csak itt, de mindenhol a civil szervezeteknek. Mindenkinek vannak ötletei, hogy miket lehetne csinálni és miket lehetne tenni a városrészért, de amíg ténylegesen valaki nem kezd el tevőlegesen szervezni, azon túl, hogy elég komoly adminisztratív terhei és adóterhei, valamint egyéb terhei vannak a civil létnek, addig azt

gondolom, hogy ebből nem lesz semmi csak gondolkodás. Ahhoz, hogy ez ténylegesen manifesztálódjon valamilyen tényleges tevékenységben, ahhoz kell valaki, aki ezt hajtja. Ez a legfontosabb szerintem, hogy ezeket az embereket megtaláljuk és nekik valamiféle segítséget nyújtsunk ahhoz, hogy meg tudják szervezni a többieket. Azt gondolom, hogy ez lehetne egy kis szemléletváltás is a civil szervezetek és közösségek segítésében, szervezésében, hogy a szervezőt, aki az egészet hajtja, kellene kicsit támogatni és segítséget nyújtani azokban a terhekben, amik mostanában eléggé nyomják a civil szervezeteket. Az, hogy alapítunk egy egyesületet, olyan papírmunkával jár, hogy az ember belerokkan. Bemegyek a NAV-hoz és bejelentem és adóbevallást készítek, valamint 1%-ot, egyebeket elintézek, majd elmegyek a bankba, ott milyen költségeim vannak. Elkezdem a könyvelést, akár könyvelőiroda segítségével, ez nagy anyagi ráfordítással jár. Ha én magamnak csinálom az pedig bonyolult. Véleményem szerint, ebben kellene segítséget nyújtani elsősorban.

Önök, mint a Rózsadombi Polgárőr Egyesület, a Déli városrészeken kívül, akár a többi városban működő polgárőr egyesülettel milyen kapcsolatban vannak? Hogyan látja a városrészekben működő polgárőrség munkáját? Esetlegesen segítenek egymásnak?

A polgárőrség abban a szerencsés helyzetben van, hogy országos hálózatban működik. Az Országos Polgárőr Szövetség alá tartoznak a megyei szövetségek, az alá pedig a helyi szervezetek. Ha nem is napi, de rendszeres kapcsolat van a többi egyesülettel. Főként a szomszédos egyesületekkel, illetve a megyei Polgárőr Szövetséggel. Ismerjük, hogy hol vannak ezek a polgárőr egyesületek, tudjuk azt, hogy hol lenne jó, ha lenne vagy egy kicsit több, nagyobb létszámmal működnének. Nagyjából tudjuk a problémáikat is, melyek összefüggenek a mieinkkel is többnyire. Ezek a problémák általában olyan jellegűek, amiket már korábban említettem. Sok helyen hiányzik az a vezéregyéniség, aki összefogná a közösséget és elindítana egy pozitív folyamatot. Szerencsére elmondhatom, hogy többször találkozunk egymással és tapasztalatokat cserélünk, egy-egy ilyen alkalom során. Részt veszünk közös megyei rendezvényeken, legutóbb például mi nyertük a megyei polgárőr versenyt a megyében. Tehát ismerjük őket és kapcsolatban vagyunk egymással.

Volt esetleg olyan program, ami nagyon emlékezetes az Ön számára vagy szívesen emlékszik vissza rá, akár városrészi programként, akár a polgárőrség viszonylatában?

Városi program, ami nekem nagyon tetszett, az a „Folkloriáda” fesztivál volt. Az annyira megfogott engem és annyira klassz volt. Az ember járt-kelt a városban, belefutott egyszer egy holland, egyszer pedig egy argentin csapatba és egyszer csak elkezdték ropni. Hihetetlen hangulatot tudtak teremteni. Ez szerintem nagyon klassz. Ezenkívül pedig azt gondolom, hogy a Pécsi Napok és a folyamatos rendezvények a városban nagyon jók. Szerintem ez a helyi lakosoknak és a turistáknak egyaránt tetszik. Egy kicsit talán elmozdult az egész az étkezés és italozás irányába, ami nyilván kell ehhez az egészhez, mert kapcsolódik a mediterrán hangulathoz. A kiülés és hogy iszunk egy pohár bort, fontos. Ugyanakkor nem vagyok benne biztos, hogy ennek kellene lennie a leghangsúlyosabb részének

a városi rendezvényeknek. Egy kicsit el kellene mozdulni a zene, a tánc felé, akár a kis amatőr együtteseket odahívni és lehetőséget biztosítani nekik, „hogy gyertek itt van, zenéljetek egy kicsit". Amatőr színi együtteseknek is kellene lehetőséget biztosítani, akár egy rögtönzött előadás formájában. Tehát egy kicsit a kultúra és a zene felé eltolni ezeket a rendezvényeket. Azt gondolom, hogy ez javítható lenne ezáltal. A nyári „kitelepülős" rendezvényeket nagyon szeretem és példaértékűnek tartom.

Kicsit még visszatérve a polgárőrségre. Itt helyben sikerül Önöknek megfogni a fiatalságot is vagy inkább idősebb korosztály alkotja a polgárőrséget?

A polgárőrségnek az a nagy problémája évek óta, hogy nagyon másképp működik egy vidéki, kistelepülésen működő polgárőrség egyesület, mint egy nagyvárosi. Erre már volt kezdeményezés külön nagyvárosi program indításának keretében, de a siker korlátozottnak volt mondható. Ugyanazokkal a problémákkal küzdünk, mint általában a civil szervezetek, hogy nehéz megtalálni azokat, akik tényleg akarnak tenni és hajlandóak időt, energiát áldozni. Ráadásul a polgárőrségben az a plusz probléma, hogy itt nagyon konfrontálódni kell az állampolgárokkal, hiszen oda kell menni és meg kell nekik mondani, hogy „ne szemeteljen", „ne hangoskodjon", „ne italozzon" és erre nem mindenki alkalmas. Nem mindenki szeretné ezt csinálni. A fiatalok szoktak inkább minket megtalálni, mintsem fordítva. A polgárőrség számukra sokszor mást jelent, mint eredeti hivatása. Gondolok itt arra, hogy sokan úgy vannak vele, hogy „nem tudtam rendőr lenni, ezért akkor szeretném ezt kipróbálni" vagy „szeretnék majd rendőr lenni ezért megnézem, hogy ez milyen". Ilyen jellegű fiatalokat gyűjt és fogad magába a polgárőrség. Azt gondolom, hogy az idősebbeknek és a fiataloknak egy sajátos elegye lenne az ideális. Más civil szervezetekben is ez az arányosság lenne jó hatással a működésre véleményem szerint. Az idősebbek átadják a tapasztalatot, a fiatalok pedig magukba szívják. Az idősek is tanulnak a fiataloktól, hiszen olyan módon láttatják a világot, ahogy az idősebbek már sajnos nem. Ez nálunk nem nagyon tud megvalósulni, mert főként fiatalok vannak nálunk, akik ténylegesen járőröznek. Minket is nyom az, hogy „éjjel-nappal" dolgoznak a tagok és próbálják a megélhetésüket elősegíteni. Ezért sok tagunknak nem jut elég ideje munka mellett a polgárőrségre.

Miben látja saját szerepét a pécsi közösségi életben? Rózsadomb tekintetében működik-e még más civil szervezet, akik a városrész közösségi életének felemelkedésén munkálkodnak?

Saját szerepemet abban látom, hogy igyekszem összefogni a közösséget és egyfajta irányt mutatni. A szervezést is főként magamra vállalom és igyekszem motiválni a tagságot. A fő cél, ahogy már említettem is, hogy megszülessen egyfajta szemléletváltás a civil szervezetek tekintetében és Rózsadombon és egy aktív, tudatos építkezés induljon el. Alapvetően az Illyés Gyula Általános Iskola alkotja a rózsadombi közösségi élet központját. Sok gyerek jár oda és azt gondolom, hogy őket is mindenféleképpen érdemes bevonni a tervezési folyamatokba, ha Pécs város kulturális programjairól van szó. Létezik még ezen kívül a „Pécsimami" Egyesület, akiknek van egy kisebb közösségi helységük, ahol szoktak asztaliteniszezni és mindenféle programot szerveznek. Nekik a fő célközönségük

a családok. Ehhez kapcsolódóan rendezik programjaikat. Ők a patika mellett, a Polgárszőlő utcában működnek helyileg. Ezenkívül van még egy idősek klubja is a Polgárszőlő utcában, akik elég aktívak szoktak lenni és alkalmanként tartanak programokat a székhelyükön, valamint próbálják összefogni Rózsadomb nyugdíjas korosztályának aktív részét. Nagyon más szervezetet nem is tudok most hirtelen mondani, akik nemcsak be vannak jegyezve, de aktívan tevékenykednek is. Hozzáteszem, hogy utóbb említett szervezetekkel mi nem állunk napi kapcsolatban, csak tudunk egymás létezéséről és közösségben végzett munkájáról.

Szentiványi László

Pécs Postavölgyi Polgárőr Egyesület
egyesületi tag

Ismereteim szerint Ön nem Pécsett született, mégis már több évtizede e városban él. Mit jelent az Ön számára pécsinek lenni? Miként írná le a pécsiséget?

Szigetváron születtem, ami, mint tudjuk nincs messze Pécstől. Ebből adódóan már gyermekként is sokat megfordultam itt, majd 13 éves koromban a család végleg ide költözött. Ezt követően itt végeztem el a középiskolát, a szakmámat viszont a szülővárosomban maradt nagybácsimtól sajátítottam el. Pécsre költözésemkor már voltak ismereteim a városról, az nem volt új, idegen a számomra. Habár az első években tanulmányaim miatt még elég sokat ingáztam, mégsem jelentett különösebb problémát a beilleszkedés. Mára elmondhatom, az életem nagy részében itt éltem, ide kötnek az emlékeim, a családom, a hivatásom. Az életemben kezdetek óta olyannyira meghatározó a város, hogy szinte azt mondhatom, tüke vagyok.

Hogyan került Postavölgybe? Mi az, amit jónak, megőrzendőnek tart itt?

Az édesapámnak volt egy telke Postavölgyben, ezáltal kerültem oda. Először a Belvárosban éltem, majd a „Szellemvárosnak" mondott Árpádvárosba költöztem. Onnan gyakorta tekintettem vágyakozva Postavölgy felé, hiszen nagyon közel volt, az emeleti ablakomból ráláttam a papa szőlővel, gyümölcsfákkal benépesített kertjére. Mikor sikerült eladnom a lakásomat, úgy döntöttem, hogy Postavölgyben építkezem. Az ezzel járó munkálatok 1995-ben vették kezdetüket, gyakorlatilag ettől fogva vagyok e városrész lakója. Nekem Postavölgy a város legszebb része, az otthonom.

Mesélne kicsit a városrész múltjáról?

Postavölgyben régen nem voltak házak, a terület szőlővel, gyümölcsfákkal volt tele. Kiskertek helyezkedtek el itt, ahol a pécsi lakosok megtermelhették a konyhára valót. Postavölgy nevének eredete a hagyomány szerint egy pécsi postamesterhez köthető, aki elsőként telepített ide szőlőt. A település két, egymástól a Kispostavölgyi-tető által határolt részből áll, Kis- és Nagypostavölgyből.

Valamilyen hagyomány kötődik a településhez?

Azáltal, hogy a területen lakóházak nem voltak, összetartó, közös kikapcsolódást kereső közösségek sem igen szerveződtek. Ennek következtében tudomásom szerint hagyományok sem öröklődtek ránk. A szőlősgazdák közötti közösségi összejövetelek létéről nem tudok. Ami viszont jellegzetes volt a területen, s szinte az összes kertben megvalósult, az a szüret volt. Ekkor nálunk egy kisebb családi

ünnepség szerveződött, összejött a család, tiszteletüket tették a vidéki rokonok. A mama főzte a gulyást. Visszagondolva nem dolgoztunk tulajdonképpen csak vagy két órát, annál többet szórakoztunk. Annyian voltunk, hogy pillanatok alatt leszedtük a szőlőt, s a papa irányításával gyorsan elvégeztük a többi, a bor készítéséhez kapcsolódó munkálatot. Ezt követően megettük a gulyáslevest, ittunk rá egyet, s tulajdonképpen egy mulatság vette kezdetét.

Szőlősgazdák között volt valamilyen kapcsolat?

Habár, mint korábban mondtam, közös összejöveteleik tudomásom szerint nem voltak, ismerték egymást. Az édesapámnak nagyon jó kapcsolata volt a szomszédokkal, nekem kevésbé. Én ritkán mentem ki. Volt egy nagy kuvaszom, azt jártam ki sétáltatni hetente egy alkalommal. A szomszédság ezt nem nézte jó szemmel, féltek a kutyától, s előfordult, hogy hangot is adtak nemtetszésüknek. Ezt leszámítva viszont nem volt különösebb kapcsolatom a szomszédokkal a múltban, most annál inkább. Úgyszólván együtt építkeztünk a szomszédos parcellákat megvásárlókkal, nagyon jó kapcsolatba kerültünk, segítettük és segítjük egymást.

Működik Postavölgyben valamilyen civil szerveződés?

Két civilszervezet működése ismeretes előttem. Egyrészt a postavölgyi Polgárőrség, másrészt a Cuháré Közösségi Ház fejt ki aktív közösségi tevékenységet a településen, az előbbinek, én magam is tagja vagyok. A polgárőrség kötelékében való aktív szerepvállalásom egy, a családomat ért sajnálatos eseményre vezethető vissza, melyből azt a következtetést vontam le, hogy a közbiztonság tekintetében van még hová fejlődjünk. A történtek folytán létjogosultságát láttam a helyi polgárőrség megalakulásának, a benne való szerepvállalásomnak. A szerveződés, csatlakozásomat nem sokkal megelőzően jött létre, az események hatására elhatároztam, hogy én is bekapcsolódom a tevékenységükbe. Azóta is aktív tag vagyok. Szolgálat során általában párokat alkotva, autóval járjuk végig a környéket. A társammal mi mindig délelőtt megyünk, ugyanis azt tapasztaltam, hogy ilyenkor gyakoribbak a betörések, mint az esti órákban. A tolvajok azt gondolják, hogy az emberek ebben az időben távol vannak otthonaiktól. Van egyenruhánk, az autónkon található egy hatalmas polgárőrség felirat, azt hiszem ezáltal mindenki felismerhet minket.

A másik civil szerveződés, melynek működéséről tudok, az a Kézművesek Baranyai Egyesülete. A szervezet, a postavölgyi lakosság számára kialakított eseményei a szomszédságunkban elhelyezkedő közösségi házban és annak kertjében valósulnak meg. Sajnos azt tapasztalom, hogy a csoportosulás anyagi nehézségekkel küszködik, tevékenységüknek intenzitása meglátásom szerint az elmúlt években csökkent, ugyanakkor továbbra is keresik a kapcsolódási lehetőségeket mind a pécsi, mind más városok lakosaival.

Beszélgessünk kicsit a polgárőrségről. Hogyan, milyen indíttatásból alakult meg a szervezet itt, Postavölgyben?

Pontosan nem tudom, hogy hogyan kezdődött, nekem a 3. szomszédom mesélt róluk. Nem sokat gondolkodtam, úgy döntöttem, én is ki szeretném venni a részem a Postavölgy biztonságának és rendjének megőrzésére irányuló kezdeményezésből. Az előzményekről annyit tudok, hogy röviddel a csatlakozásom előtt alakult a szervezet, egy nyugdíjas rendőr hozta létre, az ő ismerőseiből, barátaiból alakult ki a szervezet magja. Ezt követően pedig kapcsolatok által, szájról-szájra terjedt a híre, ezáltal verbuválódott a tagsága. Ma több mint húszan vagyunk, ennyien elég szépen tudunk feladatot teljesíteni. Majdnem minden nap van szolgálat, melyet különböző időpontokban látunk el. Volt olyan kezdeményezésünk, hogy mikor sötétedett, hazakísértünk gyerekeket. Kispostavölgybe nincs buszjárat. Az autóbuszok csak Nagypostavölgyig közlekednek, tömegközlekedés hiányában az ott lakók gyalogosan, vagy taxival tudnak hazamenni, az utóbbit a lakosság nem igazán engedheti meg magának. Nagyobb figyelmet fordítottunk a gyerekekre, biztonságuk érdekében sötétedés után több alkalommal hazakísértük őket.

A szolgálaton kívül van valamilyen összejövetele a polgárőröknek?

Évente egyszer csinálunk egy polgárőrnapot, ahol kötetlen hangulatban, közös sütögetéssel, beszélgetéssel töltjük az időt. Emellett korábban havonta-kéthavonta tartottunk állománygyűlést. Ennek alkalmával megbeszéltük az előző találkozásunk óta történt eseményeket, a további terveket, feladatokat. Olyan is előfordult, hogy kijött hozzánk egy aktív rendőr, s oktatást tartott arról, hogy polgárőrként mi tartozik a feladatkörünkbe, mit engedhetünk meg magunknak, s mit nem. Az elmúlt időszakban az ilyen összejövetelek sajnos ritkábban valósultak meg. Nemrégen a vezetőnk lemondott a pozíciójáról, s helyét egy hölgy tagunk vette át. Bízom benne, hogy ő rövid időn belül belerázódik az új tisztségbe, s ismét rendszeressé válnak az összekovácsoló alkalmaink.

Milyen a nemek közötti megoszlás a polgárőrségnél? Az urak vagy a hölgyek vannak többségben?

A nemek aránya szervezetünkben meglátásom szerint körülbelül 40/60 %-ban oszlik meg a férfiak javára. Tagjaink között sok a házaspár, akik közösen csatlakoztak a polgárőrséghez, s együtt végeznek szolgálatot. Vannak közöttünk fiatalabbak és idősebbek, ki-ki szabadidejének, tudásának, lehetőségeinek megfelelően vállal feladatot. Van egy tagunk, aki olyan lelkes, hogy bármilyen lehetőség, feladat adódik, mindenre aktívan jelentkezik. Nemrégiben szerveztek Pécsett egy futóversenyt a kilátóhoz, s kérték polgárőrségünk segítségét. Mi erre készséggel igent mondtunk, 6 tagunk jelentkezett feladat ellátására, de a rendezvény a rossz időre való tekintettel sajnos elmaradt. Nem mindennapos dolog, hogy Postavölgyön kívül teljesítünk szolgálatot, ugyanakkor nem ez lett volna az első alkalom arra, hogy besegítünk a város más részein.

A Cuháré Közösségi Házban megvalósuló rendezvényeknek Ön aktív résztvevője?

Nem mindegyik rendezvényükön vettem részt. Nagyon sok alkalmuk a gyermekeknek, illetve kézműveseknek szól, ebbe én nem nagyon tudok bekapcsolódni. Ritkán veszek részt ezeken.

Milyen Postavölgyben megvalósuló rendezvényekre emlékszik?

Postavölgyben több rendezvény is megvalósult, de nem tudnék kiemelni közülük olyat, mely rám kiemelkedően nagy hatást gyakorolt volna. Emlékszem gyereknapra, kirakodóvásárra, közös főzésekre, tárogatón játszó zenészre, aki kinézetével, muzsikájával a régi hangulatot elevenítette fel. Ismereteim szerint a Cuhárében kerámia szakkör, s ehhez kötődő foglalkozások valósultak meg. Ágota, a vezetőjük keramikus, sokszor összehívja e szakma művelőit az országból, s nekik szóló, szakmai alkalmat szervez. De tevékenységük nem csak erre terjed ki. Emlékszem, egy alkalommal tánciskolát akartak csinálni. A feleségemmel nagyon szeretünk táncolni, megtetszett az alkalom és úgy gondoltuk, átmegyünk. Odaérkezve azt kellett tapasztalnom, hogy a rendezvény iránt kb. 15 hölgy érdeklődött, míg a férfiakat egyedül én képviseltem. A foglalkozások megtartására egy Kispostavölgyben élő népi táncos férfi volt felkérve.

Emlékszem a néhány évvel korábban tartott foci meccsekre. Postavölgyben van egy pályaszerű terület, amely korábban a gyerekek népszerű összejöveteli helye volt. Körülbelül 20 éve, mikor hatalmas mértékben kezdtek épülni Postavölgyben a házak, számos fiatal család költözött ide, sok gyerek volt a területen. A nagyobbacskák előszeretettel fociztak. E játék köré olyan közösségi összefogás szerveződött, hogy számukra mérkőzéseket szerveztünk, a győzteseket kupával jutalmaztuk, valamint próbáltunk összeszedni ajándékokat, amiket a helyezést elért csapatok részére ajánlottunk fel. Én is adtam órát. Meglátásom szerint ez egy szerethető közösségi tevékenység volt, mely kicsiket és nagyokat egyaránt megmozgatott, bekapcsolódásra sarkalt. Ezek a gyerekek viszont mára már kirepültek, s nem jött utánuk egy új, közösségi sportolásra vágyó generáció. A terület is elhagyatottá vált.

Ismereteim szerint a közösségi ház régen iskola volt. Erről vannak emlékei?

Az intézményben az uránvárosi Pécsi Éltes Mátyás Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, speciális Szakiskola és Kollégiumnak működött egy kihelyezett csoportja, akik kertészetet tanultak. A jelenlegi közösségi házhoz nagy földterület tartozik, itt egy tanárember foglalkoztatta az ide érkező gyerekeket. Kiskerteket csináltak, megtanította nekik, hogy a gyümölcsfákat hogyan kell gondozni, különböző kertészeti ismereteket adott át. Ennek a létezése egy nagyon jó dolog volt.

Mi az, amit rossznak tart Postavölgyben, mi az, amin változtatni kellene?

Úgy látom, Postavölgy mostanában kissé elhanyagolttá vált, többféle dologban látnék szívesen változást. Elsősorban az utak minősége nem kielégítő. Ahol én lakom, oda két hídon keresztül lehet bemenni. Az egyiken olyan hepe-hupák vannak, hogy azon autóval közlekedni lehetetlen, inkább körbe megyek, hogy elkerüljem azt. A másik híd esetében a csapadék okoz gondot. Esőzés esetén lehetetlen gyalogosan áthaladni rajta. Van Postavölgyben egy vízfolyás, amely már hosszabb ideje kitisztításra vár. Nem messze tőlünk egy nagyobb esőt követően elég alaposan elöntött egy részt a patak. Vannak fák, melyek ráborultak már a villanyvezetékekre, telefonvezetékre, félek, hogy ki fog dőlni az egész. A környezetemben látok teljesen kiszáradt fákat, melyeket nem merünk kivágni, mert a város tulajdonát képezik. Másfelől, a lakosság részéről is elhanyagolttá válik a terület. Akkora gaz van némelyik telken, hogy az valami borzasztó. Nekünk, mint polgárőröknek nincs jogunk, hogy ezeket az embereket felszólítsuk a rendteremtésre, valami megoldást viszont találni kellene erre.

Ön, magánemberként vagy polgárőrként milyen módon tudna hozzájárulni a változáshoz?

Polgárőrként napról-napra teszek a közbiztonság megőrzéséért, az emberek békés életének fenntartásáért. Emellett én egy kezdeményező típusú ember vagyok, aki nem egykönnyen hátrál meg ha nehézséggel, hiányossággal találja szemben magát. Keresem a megoldást, törekszem a problémák területi képviselő felé való tolmácsolására, kapcsolatfelvételre. A példaértékű kezdeményezéseket pedig lehetőségeim szerint igyekszem felkarolni. Fontos számomra, hogy Postavölgy az a gyönyörű hely maradjon, amibe az árpádvárosi, emeleti lakásom ablakából oly vágyakozással tekintettem.

Vörösné Deák Andrea

Mosolymanó Egyesület
elnök

Mit jelent az Ön számára pécsi lakosnak lenni?

Pécsi lakosnak lenni számomra igen jó érzés. Nem vagyok tüke pécsi, faluról származok. Egy Mohács melletti településen, Bárban születtem. Főiskolás éveim alatt kerültem Pécsre. A „pécsiség" azt jelenti számomra, hogy a város mediterrán hangulattal, a Mecsekoldalban, az emberekkel, az illatokkal, a helyekkel, gyönyörű természeti környezettel rendelkezik. Azt gondolom, hogy az itt élő emberek nagyon befogadók és közösségi szemléletűek.

Mikor és milyen módon kezdett el bekapcsolódni a városrész közösségi életébe?

2006-ban született a legnagyobb lányom. Amikor ő két-három hónapos volt, akkor kezdtem itt Kertvárosban tevékenykedni. Ez már 2007-re tehető. 2006-ban még lett egy lakásunk itt a Nagy Imre úton és egyből küldöttnek választottak az épületben. Második ciklusomat töltöm igazgatósági tagként. A Kertvárosi Lakásszövetkezet Magyarország harmadik legnagyobb lakásszövetkezete. Itt kezdtem el igazán aktívan részt venni a közösségi életben. Kisgyermekes anyukaként tapasztaltam, hogy vannak hiányosságok. A családok közti együttműködés, a közösségi programok szervezése, akár napi szinten nem volt egyszerű. Nagyon sokan laknak itt Kertvárosban és ehhez képest viszonylag szűk a programkínálat.

Miben látja a helyi közösségek aktivitásának a titkát vagy esetlegesen a hiányát?

A titka szerintem az, hogy jó kapcsolatrendszerünk van és mindenkit megpróbálunk több szálon magunkhoz kapcsolni. Aki bejön hozzánk egy programra, lehet, hogy a későbbiekben hoz be nekünk adományt vagy részt vesz egy játszótéri közösségépítő rendezvényünkön. Nekünk fontos, hogy mindenki több szálon kapcsolódjon. Nagy és erős a bizalom irántunk. Ez a bizalom talán a legfontosabb a közösségépítésben. Még korábban, amikor ide költöztünk, az egyik lakó azt mondta nekem, hogy neki az ajtónál megáll a világ. Ezen nagyon megdöbbentem. A közösség bevonásának módja nem mindig egyszerű, de azért próbálkozunk. A sok szálon való kapcsolódás, ez azért jónak bizonyul. A Nevelési Központ nagyon jó elképzelés alapvetően, viszont az óvodák és az iskolák lefoglalják a lehetőségeit. Mindenképpen szükségesek szerintem a civil szerveződések. A Pécsi Kulturális Központ Tolsztoj utcai épületében is sok programot szoktak szervezni. Azt látom, hogy míg Pécs-Vasason talán száz egyesület is be van jegyezve, úgy ez Kertvárosra nem igaz. Sajnos itt nagyon kevés civil szervezet működik aktívan. Az Egészségünkért és Környezetünkért Egyesülettel is jó a kapcsolatunk, a Kulturált Állattartásért és Tiszta Környezetért Egyesülettel is, de a KÉK Egyesülettel is dolgoztunk

többször. A napi jelenlét nagyon fontos. A rendszeres nyitvatartás ugyancsak. Nem elég egy programot szervezni, hanem muszáj, hogy legyen egy ház ahová eljöhetnek, szinte bármikor.

Emlékei szerint milyen mértékű közösségi élet jellemezte a városrészt a múltban és akkor amikor a Mosolymanó Egyesület még nem létezett?

Mindig voltak kezdeményezések. Így ismertem meg Pál Gyuláné Maját is, aki jelenleg a tagunk és a kisbabás programok egyik gazdája. Ő már korábban is szervezett itt rendezvényeket Kertvárosban, csak mindig egyénileg. Sokkal nagyobb küzdelem, amikor egyénileg kell egy-egy programot megszervezni, mint amikor egy nagyobb szervezet alegységeként. Könnyebb neki a szakmai munkával foglalkozni, ha csak arra koncentrál. Az egyesület a jogi és anyagi hátteret nyújtja segítségül, illetve az infrastrukturális hátteret. Azt gondolom, hogy voltak eddig is nagyon jó kezdeményezések, amiket lehetett, azokat fel is karoltuk. Hoztunk új programokat is a városrészbe, szerintem ez egy folyamatosan változó dolog.

Mikor jött létre pontosan a Mosolymanó Egyesület és tagsága milyen módon változott?

2009-ben alakultunk egy játszótéren. Elsősorban kisgyermekes anyukák és nagymamák alkották. Nagyjából a tagságunk állandó. Voltak kisebb változások, hogy elköltözött valaki vagy újabb szereplő érkezett. Nyílt a tagság, de azért kell egy törzsgárda, akik összeülnek és gondolkodnak, hogy hogyan tovább, milyen lehetőségek vannak. Nagyon sok programunk egy-egy tagtársunk ötlete nyomán lett kifejlesztve vagy tovább fejlesztve.

Mennyire nehéz megszólítani a lakosságot vagy azt a célközönséget, amit Önök szeretnének? Milyen csatornán keresztül jutnak el hozzájuk?

Korábban, amikor nem volt állandó nyitvatartásunk, akkor újdonságnak számítottunk. Akkor még lehetett plakátolni a villanyoszlopokra. Óvodákba és védőnőkhöz is kihelyeztünk plakátokat. Így értük el a lakosságot. A közösségi médiának, amikor még nem ismertem én sem voltam a híve, de ez a civil szervezeteknek egy ingyenes és nagyon jó lehetőség arra, hogy népszerűsítsék magukat és az emberek tudjanak arról, hogy mit csinálnak. A közösségi média is egy „virágnak” tekinthető, folyamatosan öntözni kell. Ugyanakkor, itt elég jó eléréseket tudunk felmutatni. Például több ötvenezres elérést is el tudtunk érni fennállásunk óta. Egy két nap alatt, elsősorban jótékonysági programjainkkal tudjuk elérni ezt a számot. A marketingeszközökhöz, akár a plakátokhoz nincs sajnos elég erőforrásunk. Van egy kiadványa az egyesületünknek, amit adok is bárkinek szívesen, viszont ez 2013-as. Tehát kellene frissebb, csak nincs időnk rá. Inkább a munkával foglalkozunk. Az interjú időpontjában is épp van egy ruhaosztó programunk. Ezt két hetente tartjuk meg a regisztrált, igazán rászoruló, pécsi családok, nagycsaládok részére. Nagyon sok feladattal jár egy egyesület vezetése, valamint a működtetése és egész egyszerűen a marketingre már kevésbé jut idő.

Vannak esetleg társszervezetek, akik segítik Önöket vagy együttműködnek valakivel?

Nagyon sok társszervezetünk és partnerszervezetünk van, akikkel akár közösen is megvalósítunk programokat vagy ha hívnak, akkor számíthatnak arra, hogy mi részt veszünk. Pár példát mondok azért. A Pécsi Székesegyház Nagycsaládosai, a Baranya Megyei Család Esélyteremtési és Önkéntes Ház, Nevelők Háza Egyesület, Zöld Híd Alapítvány, Khetanipe Egyesület, Az Ifjúságért Egyesület, jelenleg egy a lakhatási problémákkal foglalkozó munkacsoportban is részt veszünk, ahol szintén ők is jelen vannak, de ugyanakkor ott vannak a Máltaiak is, akikkel van kapcsolatunk, illetve a Családsegítővel is. A kertvárosi egyesületeket korábban említettem. Nagyon sok iskolával együttműködünk. Vasasért Egyesület, Színes Gyöngyök Egyesület. Kortárs Művészellátóval ugyancsak. Origó Ház. Pécs-Baranyai Hospice Alapítvány, Ökováros-Ökorégió Alapítvány, Pécsi Közösségi Alapítvány. Még tudnék mondani néhányat. Tehát elég sok szervezettel együttműködünk és ők is számíthatnak ránk, illetve mi is számíthatunk rájuk. Balokányért Egyesületet is kiemelném még.

Sok, sikeres rendezvényük megvalósult a múltban, mi az, amire az elkövetkező időszakban számíthat a célközönség? Milyen programokat szeretnének a közeljövőben megvalósítani?

Nagyon jó lehetőségnek tartom ezt a projektet is, aminek keretében most az interjú készül. Örülünk annak, hogy a helyiek igényeinek megfelelően tud létrejönni egy programkínálat. Valljuk be őszintén, hogy vannak üzleti alapon működő programok. Nemcsak nálunk fordulnak elő ilyenek, hanem több szervezetnél is. Ez nem tekinthető a mi üzletünknek, mi általában a helyszínt szoktuk biztosítani a programoknál. Szeretném, hogyha tényleg olyan programok lehetnének, amelyek a társadalom több rétege által látogatható, ingyenes programok lennének. Kertvárosra nagyon jellemző az egyedül élő nyugdíjas hölgyeknek a jelenléte. Ők sokszor nem is mennek ki a lakásból és beszűkül az életterük. Őrájuk nagyon számítunk. Szeretnénk feléjük nyitni, hogy nekik újabb és újabb lehetőségeket kínáljunk a találkozásra, akár rossz, akár jó időben. Most is, amikor érkeztem, egy idős hölgy itt ült az ajtónál, rendszeresen le szokott ülni ide. 90 év feletti a néni és aki elmegy erre, azzal igyekszik beszélgetést kezdeményezni. Itt lakik a szomszéd lépcsőházban. Ennél messzebb nem tud menni. De ez egy lehetőség arra, hogy találkozzon másokkal és kiszabaduljon a hétköznapokból. Azt gondolom, hogy az életminőségén sokat lendít az, hogy mi itt vagyunk. Az a jó ebben az egészben, hogy itt mindig van valamiféle mozgás, felforgás, a szó pozitív értelmében véve. Feléjük szeretnénk tehát most nyitni. Erre több programjavaslatot is szeretnénk majd a jövőben benyújtani. Ebből a városrészből úgy érzem, hogy hiányoznak a kicsit nagyobb jellegű rendezvények. Nem olyan nagy rendezvényre gondolok, mint a Kertváros Nap, illetve a Kismotoros Találkozó, mert ezek már megvannak. De az ennél kicsit kisebb helyi rendezvények hiányoznak. Mi szoktunk alkalmanként, de nem mindig engedi a költségvetésünk, hogy egy ilyet megvalósítsunk, pedig lenne rá igény. Szoktunk hívni előadót, szeretjük, ha van valamiféle népi hagyomány, akár tánc formájában. Szeretünk továbbá vendégül látni látogatókat és a közösségépítős programokat részesítjük előnyben. Ilyennek tekintjük a farsangi „beöltözést” is és a Márton napi felvonulást is. Ezek mind nagyon színessé tehetik a Kertvárosban

töltött időt és azt gondolom, hogy a megtartó erőt is biztosítják. Azok a gyerekek, akik úgy nőnek fel, hogy ide kötődnek ezer szállal, azok sokkal nehezebben mennek el külföldre vagy dolgozni más városba felnőttként. Vagy ha el is mennek, akkor utána visszajönnek, mert ide tartoznak és érzik, hogy ez az ő lakhelyük. Kertváros nem egy olyan nagyon öreg városrész, ezért úgy gondolom, hogy most kell ezt meglépnünk. 10 év múlva már el lennénk késve. Ennyi idő elteltével már csak azok fognak itt lakni, akik átmenetileg keresnek lakhatást. Most még azok laknak itt, akiknek a szüleik ide jártak iskolába és identitást szereztek maguknak a városrész tekintetében. Nagyon gyakori az, hogy ugyanabba az óvodába viszi a szülő a gyermekét, ahova ő maga is járt. Ezért nagyon fontosnak tartjuk, hogy ezekkel a gyerekekkel közösen szervezzünk programot, annak érdekében, hogy esetlegesen ők is itt maradjanak életük további részében, ahol szüleik is élnek A város nagyon sok fejlesztést hajtott végre az elmúlt időszakban az óvodák és az iskolák tekintetében is. A helyszín tehát adott, a mi dolgunk, hogy az emberek is ott legyenek, főként azok, akiknek van valamiféle kötődése a városrészhez.

Melyik program volt a legemlékezetesebb az Ön számára? Melyikre emlékszik vissza a legszívesebben?

Sok ilyen program volt. Annak örülök, hogy az első Kertváros Napon ott lehettünk. Az első Motoros találkozón ugyancsak. Azóta is minden évben elhívnak bennünket. De ugyancsak mindig elhívnak minket a Honvéd Téri Napokra is. Ez mindig jó érzés, hogyha egy másik szervezet által tartott programra egyből hívnak minket. Most már előadóként is hívnak. Van miről beszélnünk. A legemlékezetesebb talán, a Kalóznap volt a Csontváry részen. Játszótéri Családi Napok is voltak, így elég nehéz bármelyiket is kiemelnem. Attól emlékezetes egy rendezvény, hogy kik voltak a látogatók, milyen volt a hangulat.

Ha rendelkezésre állna mindennemű lehetőség, akár anyagi tekintetben is, min változtatna és hogyan?

Több közösségi teret hoznék létre. Elsősorban korosztályonként szétbontva. Régebben voltak sakkasztalok, ahova le lehetett ülni az idősebbeknek. Nem javaslom a betonpadokat, mert feltehetőleg az idősebb korosztály nem fog leülni rájuk. Hogyha fából van, akkor az már jó lehet. Sajnos azoknak, amik a régmúltban voltak, egyrésze tönkrement, másik részét pedig lebontották. Ezeket nagyon hiányolom. A fiataloknak sajnos nem nagyon van lehetőségük hova menni. Azt tapasztalom, hogy van egy korosztály, „már kinőtem a játszótérről, de még nem vagyok felnőtt". Ez a 12 és 18 év közötti korosztály. Sajnos Kertváros egészét tekintve nincs egy olyan hely, ahol az ifjúságot el lehetne érni. Idén tavasszal létrehoztuk a gördeszkapályát, aminek elég nagy a látogatottsága. Pont ez a korosztály látogatja. De ott is programokat kellene szervezni nekik. Akár versenyszinten, akár játékos vetélkedő szintjén. Nekik jó lenne egy hely, ahol össze tudnának jönni, nem feltétlenül szigorú iskolai körülmények között. Annak érdekében, hogy ők is megtanulják, hogy milyen egy közösségi teret működtetni. Egy kis felnőtt ráhatással kiegészítve, melyekben mi nagyon szívesen partnerek lennénk.

Én is pedagógus vagyok és középiskola utáni diákokat tanítottam nagyon sokáig, azt gondolom, hogy szót értek velük és a kollégák is. Hozzá kell tennem, hogy városi szinten is jó lenne több ilyen. A játszóterek adottak, a családosoknak találkozóhelyet nyújtanak. Ezeknek a fejlesztését közösségi alapon nagyon fontosnak tartom. A játszótér koncepciót szoktam emlegetni, ami eldönti, hogy egy adott játszóteret le lehet-e bontani vagy melyik az a játék, aminek tovább kellene, hogy fejlesztve legyen, így racionalizálni lehetne a gazdálkodást is. A BIOKOM bevonásával, ezek a közösségi, lakossági fórumok megtartásra kerülnének. Ha bármilyen játszótérrel kapcsolatban felmerülő probléma van, akkor a lakosok minket keresnek meg és akkor is, ha fejleszteni szeretnének. És ezt jónak is tartom. Mi azt is tudjuk biztosítani, hogy összefogjuk a lakosságot önkéntes munkával és emellé szerzünk valamiféle adományt vagy támogatót, aki megveszi az eszközöket. Tulajdonképpen ők nem minket támogatnak, hanem a közösséget. Amikor megveszik az eszközöket, a kihelyezésében mi segítséget nyújtunk. A gazdaság és a helyi lakosok véleményem szerint, így tudnak egymáshoz szorosan kapcsolódni.

Ön személy szerint mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz, miben látja a közösségépítésben a saját szerepét?

Néha az egyéni érdek és a társadalmi érdek összeütközik. Alapvetően én is önkéntesen végzem ezt a munkát. Nekem probléma szokott lenni, hogy sokszor a saját családomra nincs időm, mert az egyesület dolgait intézem. Ez azt jelenti, hogy vasárnap este 20 óra után még simán felhívnak egy adomány miatt, vagy Karácsony este bizonyos problémákkal. Én ezeket meg szoktam érteni, csak nekem is van családom. Hajlamos vagyok rá, hogy ilyen esetekben is segítsek és elkezdjem intézni ezeket a dolgokat. A társadalmi érdekeket sokszor túlságosan is előtérbe szoktam helyezni. Nekem ezt tanulnom kellene, hogy hogyan lehetne egy egészséges arányt ebben eltalálni. Azt gondolom összeségében, hogy kellenek mindig olyan emberek, akik változást hoznak és kicsit más szemléletűek. Szerintem az egyesület tagjai, illetve én is ilyenek vagyunk. Provokatívak vagyunk és általában rajtam keresztül jön ki az egyesületnek az üzenete, de azért vannak az egyesületben más fontos személyek is, csak nem feltétlenül az „arcukat adják" bizonyos programokhoz. Fontos, hogy provokáljunk változásokat. Mernünk kell azt mondanunk, hogy „ez így most nem jó". Néha nem kell mondani, hanem meg kell egyezni. Lehet „odacsapni" az asztalra, de nagyon fontos a kompromisszum is. Ennek keretében fontosnak tartjuk a hosszútávú együttműködéseket. Összeségében azt tudom mondani, hogy mindig kell az egyesületnek egy „motor", aki viszi előre a feladatokat, egyezkedik és provokál. Ebben látom városi szinten is egy sikeres egyesület titkát.

Összefoglaló

A Déli városrészekben összesen 36 interjú alapján készítettük el a célterületi elemzést. Az információgyűjtés során kíváncsiak voltunk az interjúalany helyi közérzetének minőségére, a közvetlen lakókörnyezetében való társadalmi mozgásokról alkotott véleményére, a változásokkal kapcsolatos elképzeléseire. Az interjúk a helyi véleményformálók érték- és problémaköreinek megismeréséhez, a cselekvési kedv irányainak feltérképezéséhez adtak támpontokat. Fontosnak tartottuk, hogy megszólítsuk azokat, akik munkájuk, szakmai kompetenciáik és társadalmi szerepvállalásuk alapján a helyi társadalmi változások kérdéskörében meghatározó információkkal és személyes meglátásokkal segíthetik a projekt sikeres megvalósulását. Prioritást jelentett a kulturális-közösségi színterek munkatársainak, a civil szervezetek aktivistáinak és a programok résztvevőiként elért lakosság véleményének megismerése. A válaszadás önkéntes volt.

A válaszok alapvetően három fő alapkérdés köré épültek. Az első szempont arra irányult, hogy mit jelent a pécsiség a válaszadó számára, és milyen megőrzendő értékeket tartanak fontosnak a városrészben. E kérdéskörben rendkívül szerteágazó visszacsatolások érkeztek, ugyanakkor jól kirajzolódott a város/városrész közösségi értékrendszere. Megemlítésre kerültek jelentős programok, közösségi színterek és egyéb, a polgárok mindennapjaiban jelentős momentumok.

A második szempont a városrészben fellelhető problémák megismerésére fókuszált. E kérdéskörben egyre szélesedő fókuszpontok kerültek meghatározásra. A válaszadók által megemlített témák a környezeti, gazdasági, intézményi, infrastrukturális és a közösségi életet jellemző állapotok köré épültek. A közösségi együttműködések korlátai és dilemmái mellett megjelentek a városképi kérdések, fenntarthatósági és közlekedési nehézségek is.

A harmadik aspektus a válaszadó személyes aktivitása, közösségi szerepvállalási hajlandóságának megismerése volt. E kérdéskörben is sokrétű válaszok érkeztek, melyek jellemzően az önkéntes munka, civil aktivitás, a személyes példamutatás, a saját tudás és tapasztalat megosztásának szándékára irányultak.

Az interjúk összesítését a stratégiai tervezéshez hasonló módon végeztük. A válaszadó által deklarált pozitívumokat értékek, erősségek, erőforrások kategóriába soroltuk, a szükséges változásokra irányuló negatívumokat, problémákat, hiányokat, gyengeségeket kihívásként és a jövőben megoldandó feladatként értelmeztük, a változásokhoz való hozzájárulást pedig olyan lehetőségként, mely a projektcélok-erőforrások kontextusában eszköz lehet a megvalósítandó fejlesztési folyamatok során. A válaszok súlyozása a válaszadók által szabadon kifejtett témakörök rangsorolása mentén történt, így a legtöbbször említett téma került a helyi programtervező munka középpontjába. Fontos megjegyeznünk, hogy *A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában* című projekt közösségi események és folyamatok megvalósulását támogatja, tehát infrastrukturális beruházásokat nem. A felmérést követően elkészült városrészi cselekvési terv így az interjúk eredményeihez is kapcsolódott.

A terület több, a földrajzi adottságaiból eredően elkülönülő városrészre tagolódik, így a Déli városrészek Nagyárpád, Postavölgy és Kertváros déli területeiről érkező vélemények különböző, a lokális sajátosságokból eredő eltérő eredményeket mutatnak. A Déli városrészben nincs központi közösségi tér, e funkciót részben a helyi civil szervezetek központjai, másrész a helyi iskola tölti be. A többi városrészhez mérten újonnan épült Rózsadomb környékén élők aktív szabadidős tevékenységét a Közép-megyeri Apáczai Művelődési Ház szolgálja ki. A helybeli lakosok és aktivisták sokszor más, szomszédos városrészeken megvalósuló programokat is nevesítettek válaszaikban. Postavölgyben és Nagyárpádon egy-egy kisebb közösségi ház látja el a közösségformáló szerepet. A terület ellátottságára, a közlekedésre és az intézményi háttérre megoszló vélemények érkeztek.

Kirajzolódott pozitív fókuszpontok a Déli városrészekben

Az interjúkból kibontakozó, az interjúalanyok számára legfontosabb a helyi kötődést, mindennapi életet meghatározó pozitívumok a csendes környezetre és szolgáltatások elérhetőségére irányultak az alábbiak szerint:

- alapvetően nyugodt, családias környezet;
- élhető környezet, megfelelő ellátottság;
- megfelelő közlekedési lehetőségek, zöld területek, közbiztonság.

Problémák, változásokra irányuló válaszok a Déli városrészekben

A változások iránti igények megfogalmazása jellemzően azokra a problémákra irányulnak, melyek az interjúalany mindennapjait negatívan befolyásoló tényezők, valamint a személyes érintettség okán a társas kapcsolatokat, közösségi tevékenységeket és a közvetlen társadalmi szerepvállalást befolyásoló nehézségek. A kialakult sorrendből is jól kirajzolódnak a közösségi életre ható összefüggések:

- közösségi rendezvények hiánya;
- megfelelő méretű, korszerű közösségi színterek hiánya;
- játszóterek állapota, hiánya;
- javítandó a közlekedés, az utak minősége;
- sportolási lehetőségek hiánya.

Személyes szerepvállalás lehetőségei

Az interjúalanyok személyes jövőbeni közreműködése jellemzően hasonlóan abban a társadalmi szerepvállalásban nyilvánul meg, amely a jelenben is meghatározza közösségi tevékenységeiket.

Fókuszpontok rangsora:

- személyes szerepvállalás, önkéntesség;
- részvétel.

A Déli városrészekben a hagyományos kisközösségi programok és a közösségépítés került a tervezőmunka középpontjába, bár közösségi színtérrel a terület nem rendelkezik. Az egykor honos mezőgazdasági tevékenységek és a kapcsolódó tradíciók megismerése, a jeles napok és alacsony küszöbű, aktivizáló-ösztönző kezdeményezések mentén indult el a tervezőfolyamat.

A „Helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” című projekt célterületei

Belső városrész

A Belső városrész célterületet két településrész alkotja: a történelmi Belváros és a Siklósi külvárosnak nevezett városrész. E két terület tekinthető Pécs központjának. Északon az Aradi vértanúk útja, Kálvária utca, keleten az Ágoston tér, Majorossy utca, Lánc utca, Sport utca, Alsómalom utca, délen a Bacsó Béla utca, Somogyi Béla utca, Kálvin utca, nyugaton a Klimó utca, Rákóczi út és a Szabadság utca határolják.

Szigeti városrészek

A Szigeti városrészek célterületet két településrész alkotja: Szigeti külváros és Ispitaalja. A településrészt északról az Ifjúság útja, Alkotmány utca és Kodály Zoltán utca, keletről a Klimó utca, Rákóczi út, Szabadság utca, Kálvin utca, Alsómalom utca, Siklósi út, nyugatról a Kürt utca, Tüzér utca, délről pedig vasútvonal határolja.

Uránváros

Az Uránváros célterületet 3 városrész alkotja: Uránváros, Kovácstelep és Szigeti-tanya. Északról a 6-os út, nyugatról a Tüzér utca, délről a Pécsi-víz és a Nyugati ipari út és a Magyarürögi-vízfolyás határolja.

Nyugati városrészek

A Nyugati városrészek célterület keleti határát a Magyarürögi út és vízfolyás jelenti, déli végpontját a Pécs-Budapest vasútvonal határozza meg és a 6-os út, északról a Mecsek lankái jelentik terjeszkedésének korlátját, míg nyugati vége a város közigazgatási határa. A célterületet a következő városrészek alkotják az ITS meghatározása alapján: Újmecsekalja, Rácváros, Szentkút, Kismélyvölgy, Ürög, Szentmiklós, Patacs, Zsebedomb, Fogadó, Bolgárkert, Nyugati ipari út.

Nyugat-Mecsek

A területet nyugaton a Magyarürögi vízfolyás, délen a Szigeti út és a Kürt utca, Ifjúság útja, Alkotmány utca és a Kodály Zoltán utca, keleten a Bartók Béla utca, Bárány út, Erdész utca határolja, míg északon a Mecsek lankái jelentik terjeszkedésének korlátját. A célterületet Deindol, Donátus, Makár, Csoronika, Bálics, Szkókó és Rókusdomb településrészek alkotják.

Közép-Mecsek

A területet nyugaton a Bartók Béla utca, Bárány út, Erdész utca, délen az Aradi vértanúk útja, Kálvária utca, Majorossy utca, Ágoston tér, Ady Endre utca, Hársfa út határolja, keleti végpontját a Rákos Lajos, Gödör utca jelentik, északi kiterjedését pedig a Misina, Tubes és a Lapis határozzák meg. A célterületet Mecsekoldal, Havihegy, Piricsizma, Gyükés és Rigóder településrészek alkotják.

Kelet-Mecsek

A területet nyugaton az Engel utca határolja, nyugati végeit a Rákos Lajos utca, Gödör utca, Karolina külfejtés,

Gesztenyés utca jelenti, északon a Kénes út, Komlói út szegélyezi, északi és keleti vége a város közigazgatási határa, délen a 6-os út határolja. A célterületet Pécsbánya, Szabolcs, Szabolcsi zártkert, Meszes és Diós városrészek alkotják.

Kelet-Pécs

A Kelet-Pécs célterületet északon az Ady Endre utca, Hársfa út, Engel utca és a 6-os út határolja, keleten Pécs közigazgatási határáig terjed a városrész, délen az 57-es út, nyugaton az Árpádi-árok, Faiskola utca, Siklósi út, Somogyi Béla utca, Bacsó Béla utca, a Sport utca és Lánc utca határolja. A célterületet több településrész alkotja: Budaiváros, Budai külváros, Kisbalokány, Basamalom, Gyárváros, Üszög, Üszögi tározó-major, Balokány, Tüskésrét, Újhegy. A célterület térszerkezete rendkívül eklektikus. Belvárosi, sűrűn beépített, családi házas külvárosi és falusi jellegű főleg lakóövezetek, valamint a zöldfolyosó részét képező szolgáltató területek, továbbá barnamezős és iparterületek tarkítják a képet.

Somogy-Vasas-Hird

A területet különálló településrészek alkotják, melyek szervesen nem tartoznak Pécs városszövetébe: Józsefháza, István-akna, Rücker-akna, Somogy, Vasas, Hird, Flóriántelep, Petőfi-akna, M utca, Murom és Árpádtető.

Észak-Kertváros

A területet északon a Kálvin utca és a vasútvonal, keleten a Siklósi út, Árpádi-árok, Faiskola utca, Fésűs utca, Málomi út, délen a Maléter Pál út és a Málomi-árok, nyugaton a Megyeri út, Garázs utca határolja, valamint nyugati végei a város közigazgatási határát is jelentik egyben. A célterületet Kertváros, Észak-Megyer és Füzes alkotják.

Közép-Megyer

A területet Megyer központja alkotja. Északon a Maléter Pál út, nyugaton és délen a Nagy Imre út, keleten a Siklósi út határolja. A célterület kialakításra vonatkozó előírásnak eleget téve a területhez tartozik a Boros István utca és a Littke József utca lakótömbjei is.

Dél-Megyer

A területet Megyer-déli része alkotja. Északon és keleten a Nagy Imre út és a Málomi-árok, keleten és délen a Tildy Zoltán utca, Felső utca határolja, nyugati végei Pécs közigazgatási határát jelentik.

Déli városrészek

A városrész keleti, déli és nyugati határa egyben a város közigazgatási határa is, északon a Nagy Imre út és a Málomi-árok választja el Megyer többi részétől. A Déli városrészek célterületet Málom, Postavölgy, Árpádváros, Nagyárpád, Köztemető, Péterpuszta, Déli gazdasági terület, Rózsadomb alkotják.

Pécs

SIGILL. LIBER. ET REG. CIVITATIS QUINQUE ECCLESIEN.
I.H.M.T.

PÉCSI
KÖZÖSSÉGEK

DÉLI VÁROSRÉSZEK

XIII.

PÉCSI
KÖZÖSSÉGEK